

ΤΩΡΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟ

ΤΟ **ΠΡΟ-ΠΟ**

Σας χαρίζει

♦ *τιρέκα*

2 ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ

DATSUN 1000 Sedan DE LUXE 1968

10

ΥΠΕΡΑΥΤΟΜΑΤΑ
ΠΛΥΝΤΗΡΙΑ
PHILCO
ΤΩΝ 5 ΚΙΛΩΝ

"Όσοι παίζουν ΠΡΟ-ΠΟ τόν ΙΑΝΟΥΑΡΙΟ τυχεροί και άτυχοι.
"Όλοι συμμετέχουν στην κλήρωση των δώρων του ΟΠΑΠ.
Μη σχίζετε τὰ δελτία σας.

ΕΤΟΣ 1
ΤΕΥΧΟΣ 2

Συλλογή

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ
1968

ΑΠΟ ΤΑ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

- Ένα μεγάλο **ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ**. 'Από όλους έμάς, σέ σάς. 'Από έμάς, τής «Συλλογής», σέ σάς, αγαπητοί αναγνώστες. Για την ύποδοχή. Για την μεγάλη ύποδοχή που κάνατε σ' αυτό το περιοδικό — αποτέλεσμα μιās τολμηρής δημοσιογραφικής προσπάθειας.
- Το πρώτο τεύχος τής «Συλλογής» εξηντλήθη σχεδόν άμέσως μετά την κυκλοφορία του. Στίς 7 Δεκεμβρίου έγινε ανατύπωση του τεύχους. 'Εξηντλήθη και αυτή μέσα σέ λίγες ήμέρες.
- 'Επιτυχία; Είναι κάτι που εξαρτάται και από σάς. 'Ο δρόμος είναι δύσκολος. Με την συντροφιά σας, πιθανόν ό σηματοδότης νά γίνη, στην πορεία τής «Συλλογής», αποκλειστικά «πράσινος».
- Σήμερα, στο δεύτερο τεύχος της ή «Συλλογή» σάς προσφέρει, εκτός από την ποικίλη ύλη της,

16 σελίδες σέ χαρτί «ίλλανστρασιόν» με έγχρωμους πίνακες ζωγράφων τής 'Αναγεννήσεως, έμπνευσμένους από την Γέννηση του Θείου Βρέφους. (Τό έξώφυλλο του τεύχους είναι ό πίνακας του Ρούμπενς «'Η λατρεία των Βασιλέων», 1634, λάδι σέ κανναβάτσο, 3 μ. 28 Χ 2 μ. 49, πού ό μεγάλος Φλαμανδός ζωγράφισε για την Μονή των Λευκών Κυριών τής Μαλίν. Θεωρείται έργο ύποδειγματικό τής δυνάμεως και έκφραστικότητας του μπαρόκ. Βρίσκεται στο παρεκκλήσι του Κολλεγίου του Κίγκ, Καϊμπριτζ.)

• 'Η «Συλλογή» σάς προσφέρει ακόμη ένα 16σέλιδο, σέ χρωματιστό χαρτί, με τό 'Ωροσκόπιο και των 12 μηνών του 1968. Και καθιερώνει μιá καινοτομία: Τό «Ραντεβού με την 'Ιστορία», μιá πραγματική έγκυκλοπαίδεια του μηνός. Αυτά. Καλή Χρονιά για όλους.

Μηνιαίο περιοδικό : Έκδοσις : ΚΥΡ. ΠΑΠΑΧΡΥΣΑΝΘΟΥ ('Αργεντινής Δημοκρατίας 6) • Διεύθυνσις Συντάξεως : Δ. ΠΑΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ('Ιουλιανού 40) • Γραφεία - Συντάξις : 'Ακαδημίας 26, τηλέφωνον 635.591 Τεχνική Διεύθυνσις : Φιλαδελφείας 4, τηλέφωνον 818.575. 'Αριθμός άδειας έκδόσεως : 41.300)Γ2 τής Γενικής Διευθύνσεως Τύπου Προεδρίας Κυβερνήσεως.

Ἡ «Συλλογὴ» τῶν ἀναγνωστῶν

Διαβάζοντας τὸ πραγματικὰ ὑπέροχο περιοδικό σας, ἀπεκόμισα τὶς καλύτερες ἐντυπώσεις καὶ ἔμεινα ἐνθουσιασμένος ἀπὸ τὴν ὕλη πού περιέχει. Πράγματι ἦταν τὸ περιοδικό πού ἔλειπε ἀπὸ τὸν Τύπο τῆς πατρίδος μας. Πολλάκις, εἰς τὸ παρελθόν, διὰ νὰ εὑρῇ κανεὶς ἓνα ὠραῖο ἀνάγνωσμα, κάτι πού θὰ προσενοῦσε τὸ ἐνδιαφέρον γιὰ διάβασμα, ἔπρεπε νὰ τρέξη — ἄς μοῦ ἐπιτραπῇ ἡ ἔκφρασις — εἰς ξένα περιοδικά. Τώρα πλέον δὲν ὑφίσταται αὐτὴ ἡ ἀνάγκη μὲ τὴν ἐκδοσὶν τοῦ περιοδικοῦ σας.

ΣΠΥΡΟΣ ΜΠΑΛΛΑΣ
(Κορινθίας 9 — Ἀθῆναι)

Θὰ ἤθελα κατ' ἀρχάς νὰ σέ συγχαρῶ γιὰ τὴν πραγματικὴ ΣΥΛΛΟΓΗ τοῦ ὕλικό σου καὶ νὰ σέ πληροφωρῶ ὅτι ἤδη ἀπέκτησες ἀναριθμητοὺς θαυμαστάς στὸ τόσο ἀξιόλογο — γιὰ πρώτη φορὰ — ξεκίνημά σου. Εἶμαι ἀπὸ τὶς θερμότερες θαυμάστριές σου καὶ τὶς ἐλεύθερες ὥρες μου — θέλω κι ἐγὼ νὰ γίνω δημοσιογράφος, σπουδάζω στὴν Σχολὴ Δημοσιογραφίας — τὶς ἀφιερώνω σέ σένα. Σέ σένα πού ἀνοίξες ἤδη — μὲ τὴν ἐκδοσὶν τοῦ πρώτου σου τεύχους — ἓνα καινούργιο δρόμο στὴν ἐλληνικὴ δημοσιογραφία. Ἐνα δρόμο πού ἐμεῖς οἱ νέοι θὰ ἔχωμε σὰν πιστεύω μας. Σοῦ ἀξίζει, λοιπόν, ἓνα μεγάλο μπράβο, βγαλμένο ἀπὸ τὰ χεῖρ τῶσαν νέων διανοουμένων, ὅσο καὶ τῶσαν παλαιῶν. Καὶ τοῦτο νὰ γιατί: γιατί σ' ἐμᾶς, τοὺς νέους, διδάσκεις πῶς νικᾷ ἡ τολμηρὴ προσπάθεια, σ' ἐκείνους, τοὺς παλαιούς, φέρνεις δάφνες κομμένες ἀπὸ τὰ ἐφηβικά σου χέρια. Θὰ ἤθελα μὲ ὅποιονδήποτε τρόπο, ἂν μπορούσα, νὰ σέ βοηθήσω. Μὲ τὶς καλύτερες εὐ-

χές μου γιὰ τὴν συνέχισιν τοῦ μακρινοῦ ταξιδιοῦ σου.

ΜΑΡΙ — ΠΩΛ ΠΑΠΑΡΑ
(Πατησίων 53 — Ἀθῆναι)

Ἀνέγνωσα τὸ περιοδικόν «Συλλογὴ» καὶ σὰς συγχαίρω διὰ τὴν πολυτιμὴν ὕλην του. Ἰδίως διὰ τὸ σπουδαῖον ἄρθρον περὶ Ἑσπεράντο. Ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἑσπεραντικοῦ Μουσείου τῆς Βιέννης σὰς ἐκφράζω τὰ θερμά μου συγχαρητήρια. Εὐχομαι ἐπιτυχίαν εἰς τὸ ἔργον σας, πού τιμᾷ τὴν χώραν μας.

ΙΩ. Π. ΚΑΛΟΥΜΕΝΟΣ
Τιμητικὴ Διάκρισις Προέδρου
Αὐστριακῆς Δημοκρατίας
(Ἀτλαντος 30 — Π. Φάληρον)

Θερμότερα συγχαρητήρια δι' ἐπιτυχὴ ἐκδοσὶν «Συλλογῆς». Εὐχομαι λαμπροτάτην πορείαν ἔργου σας, τιμῶντος Ἑλληνὰς ἐκδότας.

ΔΙΟΝ. ΤΣΟΥΡΑΚΗΣ
Διευθυντὴς Ἑφημερίδος
«Ὁ κόσμος τοῦ βιβλίου».

Τὰ θερμά μου συγχαρητήρια σέ ὅλους τοὺς συνεργάτας τῆς «Συλλογῆς», πού εἶχαν τὴν εὐγενῆ καλωσύνην νὰ προσφέρουν στὸ ἐλληνικὸ ἀναγνωστικὸ κοινὸ ἓνα τόσο ἀξιόλογο ἀπὸ κάθε ἀποψη περιοδικό. Ἦταν πράγματι κάτι πού ἔλειπε ἀπὸ τοῦ φίλους τῶν καλῶν περιοδικῶν. Ἐγὼ προσωπικῶς, ὅταν διάβασα τὴν ὕλην του ἐξεπλάγην. Ἀμέσως δὲ διέδωσα στοὺς φίλους μου καὶ συναδέλφους τὸν θαυασμὸ πού ἀνακάλυψα.

ΑΝΑΣΤ. ΛΑΜΠΡΟΥ
Λοχίας Δ)Β
(Λήμνος)

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΠΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ

ΤΟΥ ΣΕΡ ΤΖΟΥΛΙΑΝ ΧΑΞΛΕΪ

Οἱ ἐκδόσεις «Γκαλιμάρ» δημοσιεύουν, σὲ μιὰ συλλογὴ μὲ τὸν τίτλο «Ἰδέες», τὰ κείμενα τῶν ἐκθέσεων καὶ τῶν συζητήσεων πού ἔγιναν στὴν διεθνή συνάντησιν τῆς Οὐνέσκο μὲ θέμα «Ἐπιστήμη καὶ Σύνθεσις». Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς πιὸ διάσημους σοφοὺς τῆς ἐποχῆς μας συμμετείχαν σὲ μιὰ ἐλεύθερη συζήτησιν γιὰ τὶς δυνατότητες νὰ φτάσωμε σὲ μιὰ σύνθεσιν στὸν τομέα τῶν ἐπιστημονικῶν γνώσεων. Παραθέτομε μερικὰ ἀποσπάσματα ἀπὸ τὴν ἑκθεσὶν τοῦ σέρ Τζούλιαν Χάξλεϋ, στὰ ὁποῖα ὁ Ἀγγλος σοφὸς ἀναπτύσσει τὴν ἰστορή «Γιὰ μιὰ ἀνθρώπινη ἐπιστήμη».

ΨΥΧΟ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ὁρ- καταμερίσθη σὲ πολλὰ κομμάτια.
γάνωσι τῆς ἐποχῆς μας εἶ- Ἔτσι γίνεται ἐπιτακτικὴ ἡ ἀνάγκη
νει νὰ ἀποδιοργανωθῇ καὶ νὰ μιᾶς νέας συνθέσεως ἰδεῶν καὶ ἀπό-

ψεων, κοινωνικών και προσωπικών αξιών, πολιτικών και εκπολιτιστικών σκοπών, που θα μπορέσουν να συγκρατήσουν, να μεταβάλουν και να οδηγήσουν το απόλυτως καινούργιο ψυχοκοινωνικό σύστημα που προσπαθεί να γεννηθεί σήμερα.

Η επιστήμη καλείται να διευκολύνει αυτόν τον καταπληκτικό τοκετό, αλλά οι τρέχουσες ικανότητές της δεν βρίσκονται στο ύψος αυτής της προσπάθειας. Πριν μπορέσει να παρουσιάσει τις ικανότητες που απαιτούνται για την προσαρμογή στην καινούργια κατάσταση, η επιστήμη θα πρέπει να εκπαιδευθεί και να μεταβληθεί σ' ένα άμεσο και χρήσιμο εργαλείο. Και για να συμβάλει ωφέλιμα σ' αυτή την αναγκαία προσπάθεια, όπως είναι η σύνθεση των παραγομένων υποθέσεων, της χρειάζεται προηγουμένως να κάνει την δική της σύνθεση.

Θα υπογραμμίσω, ωστόσο, τον πολύπλοκο χαρακτήρα της συγκυρίας. Ύστερα από τρεις αιώνες ανάπτυξης και επιτυχιών, συχνά έντυπια, στην σημερινή φάση της, δεν απέχει πολύ από το σημείο της πλήρους αποδόσεως, δηλαδή να έχω δώσει όλα όσα μπορούσε να δώσει. Το σύστημα σκέψης και πράξεως που σχηματίζει το πλαίσιο των υπάρξεών μας καταστρέφεται μόνο του και γίνεται ουσιαστικά περιοριστικό. Υποχρεώνεται την ανθρωπότητα να διαλέξει σ' ένα αδιέξοδο. Ζούμε μια εποχή κρίσεως. "Αν αφήσουμε τα πράγματα να προχωρήσουν, το 1999

— έτος που θα ζή ακόμη ο περισσότερος πληθυσμός της γης — η ανθρωπότητα θα βρίσκεται σε πλήρη καταστροφή.

ΑΠΟ ΤΟΥΣ τέσσερεις ιππότες της εξέλιγμένης «Αποκαλύψεως» μας, ο πρώτος είναι ο πολεμικός παραλογισμός, που συνίσταται στην επιμονή του να κατασκευάζει από την υπερβόμβα του υδρογόνου «αυτό που ξεθάβει», δηλαδή εκείνο που θα έπρεπε να ονομάζεται καλύτερα το υπέρτατο «καταλυτικό», αφού είναι ικανό να εξαφανίσει κάθε πολιτισμό από την επιφάνεια της γης.

Ο δεύτερος, δεν είναι άλλος από τον οικονομικό παραλογισμό, που προσπαθεί να βασίσει την παραγωγή επί του ανταγωνισμού και στην αναζήτηση κέρδους. Η τάση αυτή συνεπιφέρει μια ριψοκίνδυνη, μιά παράλογη υπερεκμετάλλευση των φυσικών πηγών, των καταναλωτών και των λαών που θεωρούνται «απόκληροι». Έχει ως βάση του την δόλεθρια πίστη ότι υπάρχει η δυνατότητα μιάς «ανάπτυξης» οικονομικώς απεριόριστης, που οδηγεί στο σημείο να προτιμούνται ή ποσότητες των υλικών αντικειμένων από την ποσότητα των ανθρωπίνων ικανοποιήσεων.

Ο τρίτος, είναι ο παραλογισμός που συνίσταται στην επιδίωξη να ρυθμίσει τα διεθνή προβλήματα με μιά πολιτική ανταγωνισμού μεταξύ των εθνών και μεταξύ συγκροτημάτων χωρών, με αποτέλεσμα την ά-

δυναμία εκείνων που άρχισαν να ονομάζουν «εκλεκτά έθνη» και την διεύρυνση της σκανδαλώδους πλάνης μεταξύ ανεπτυγμένων και υπανάπτυκτων χωρών, ή — για να μιλήσουμε ωμά — μεταξύ πλουσίων και πτωχών χωρών. Στις περιπτώσεις αυτές δεν πρόκειται μόνο για μιά καθυστέρηση της οικονομίας, αλλά και για την εκπαίδευση και τα μέσα διαδόσεως των γνώσεων, της δυνατότητας να καλλιεργηθούν τα άτομα και να χαρούν τον ελεύθερο χρόνο τους. Στην πραγματικότητα πρόκειται για μιά καθυστέρηση που επηρεάζει ακόμη και την ποιότητα της υπάρξεως.

Τέλος, υπάρχει ο βιολογικός παραλογισμός, που συνίσταται στην απεριόριστη αναπαραγωγή του ανθρωπίνου είδους. Φράσσει τον δρόμο σε κάθε πραγματική πρόοδο και θα κάνει τον κόσμο του 1999 ακόμη σκληρότερο για τα παιδιά μας, που θα τον κατοικήσουν, παρ' όσο είναι ο σημερινός κόσμος για μας. Αυτός ο βιολογικός παραλογισμός θα προκαλέσει την εξόντωση ενός αυξανόμενου αριθμού συνανθρώπων μας και, αν τίποτα δεν καταπολεμήσει την τάση αυτή, θα καταλήξει σε μιά αφόρητη στέρση και υποδυσία της υπάρξεως. Θα αποβεί ο πρόλογος μιάς καταστροφής όλων των πολιτισμένων κοινωνιών και μιάς επιστροφής στις συνθήκες ζωής του προϊστορικού ανθρώπου: λιμός, επιδημίες, άγωνες για την άπλη επιβίωση της υπάρξεως...

ΜΠΟΡΟΥΜΕ να εικονίσουμε, αρκετά παραστατικά, την εξέλιξη επί του πλανήτη μας με την ανάπτυξη ενός δένδρου. Οι όροι του περιβάλλοντος υπήρξαν οι φυσικές συνθήκες και το έδαφος στο οποίο φύτευσε. Οι ρίζες του είναι η φυσική και η χημεία. Ο κορμός με τους κλάδους και τα φύλλα περιγράφουν την βιολογική εξέλιξη. Όσο για την ψυχοκοινωνική εξέλιξη, αυτή συμβολίζεται με τα άνθη και τους καρπούς. Η σχηματική αυτή παράσταση είναι μιά μεταφορά που μπορεί ασφαλώς να οδηγήσει σε λάθος. Μας διευκολύνει, όμως, να εννοήσουμε ένα γεγονός: η εξέλιξη είναι το πιο κεντρικό και το πιο ευρύ θέμα μελέτης και η επιστήμη της εξελίξεως αποκτά έντελως ιδιαίτερη σημασία για το μέλλον της ανθρωπότητας.

Το γεγονός αυτό θα έπρεπε να έχει πρακτικές συνέπειες. Γιατί, αν το ανθρώπινο είδος θέλη ν' αποφυγή την καταστροφή, και η πραγματοποίηση αυτή θα απαιτούσε ένα μικρό μόνο μέρος από την δυναμικότητά του, πρέπει πολλές επιστημονικές πηγές, χρήμα, εργασία και κύρος να υφωθούν στην φυσική και την τεχνολογία και να μεταφερθούν στην μελέτη των ψυχοσωματικών λειτουργιών και στην τεχνική της διατήρησής και της βελτιώσεως του είδους. Το μεγαλύτερο μέρος των κεφαλαίων και των προσπαθειών που αφιερώθηκαν στην έρευνα του διαστήματος θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί επιπλέον στην εξέ-

ρεύνηση του περιορισμένου διαστήματος του ανθρωπίνου πνεύματος.

Το μεγαλύτερο μέρος των ανθρωπίνων και υλικών πηγών που καταναλώνονται για την άμυνα των εθνών και των θεμελίων της εθνικής ζωής, θα εύρισκαν καλύτερη χρησιμοποίηση αν προωρίζοντο για την βελτίωση της ποιότητας αυτών των θεμελίων της ζωής και για την βοήθεια των πτωχών εθνών. Το μεγαλύτερο μέρος των εξόδων για την εφαρμογή νέων μεθόδων εξερευνησεως των φυσικών πηγών θα έπρεπε να τό αφιερώνουν για την διατήρησή τους και το μεγαλύτερο μέρος που δαπανούν για να ένθαρρύνουν τον καταναλωτή στα είδη μόδας — πολύ επικερδείς πωλήσεις και ειδικά μελετημένες, ώστε να αξιοποιούνται στο συντομώτερο δυνατό διάστημα — θα έπρεπε να προσφέρεται στην ανακάλυψη και την ικανοποίηση των πραγματικών αναγκών του ανθρώπου.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΑ, έφ' όσον ο κίνδυνος ενός γενικού πυρηνικού πολέμου δεν έχει αποφευχθή, διακινδυνεύουμε μια καταστροφή που θα έδινε τέλος στον πολιτισμό και θα προξενούσε στο ανθρωπινό είδος βαρύτατες φθορές στην γενετική κληρονομία και πολ-

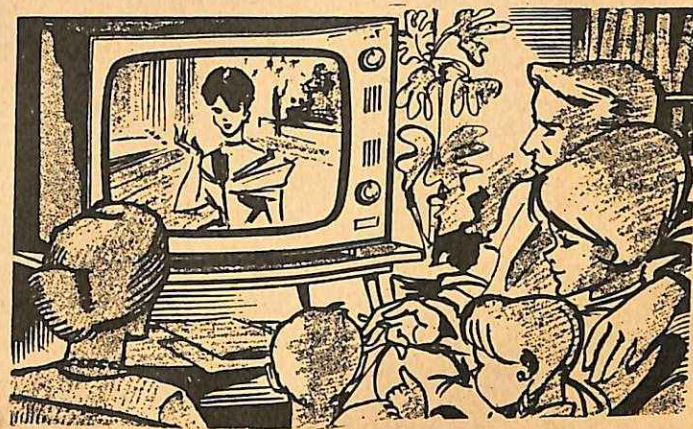
λές παραμορφώσεις. Άλλά, ακόμη, και αν απέφευγτο ο πυρηνικός πόλεμος, το πρόβλημα της δημογραφικής έκρήξεως θα εξακολουθούσε να υπάρχει, με κίνδυνο να γίνη ο καρκίνος του πλανήτη και να εξευτελίση τον πολιτισμό μας καταστρέφοντας τα μέσα για κάποια επιδιόρθωση. Σε μία τέτοια περίπτωση, ή ανθρωπίνη εξέλιξη θα έκανε, κατά την γνώμη μας, ένα πήδημα προς τα πίσω με τόση όρμη, ώστε δεν θα μπορούσε ποτέ να επανέλθη. Θα ανατρέπαμε την πορεία της και αυτό θα ήταν όχι πιά ή προέλαση και ή πρόοδος, αλλά ή υποχώρηση και ή επιστροφή.

Σκοτεινή προοπτική! Πιστεύω, όμως, ότι είναι μέσα στις δυνατότητές μας να πάρουμε τα ωφέλιμα μέτρα για ν' απομακρύνουμε αυτές τις δύο ύψιστες απειλές. Η ίδια ή υπαρκτή του ανθρώπου είναι ουσιαστικά, αντικοινωνική με την κυβερνητική ικανότητά του να διευθύνεται και να βελτιώνεται μόνος του. Μπορεί να συνειδητοποιήσει τα λάθη του και, σε δεδομένη περίπτωση, να τα αναλύσει στο φώς της παλιάς του πείρας και με την βοήθεια που του παρέχει ή αφομοιωμένη γνώση του.

Julian Huxley

Στον πόλεμο, όπως και στον έρωτα, για να κάνης την δουλειά σου πρέπει να δής τον άλλον από πολύ κοντά.

Ναπολέον

Και τώρα, συνέχεια έκτος της οθόνης;

Άνησυχία στην Άμερική: ή έγχρωμος τηλεόρασις εκπέμπει ακτίνες «X». — Οί συνέπειες γίνονται εμφανείς, αν μείνη κανείς επί 40 ώρες συνεχώς εμπρός σε μία συσκευή. — Τα παιδιά είναι πολύ πιο ευαίσθητα. — Μελετώνται νέες βελτιώσεις. —

ΣΤΙΣ Ήνωμένες Πολιτείες, το ζήτημα δεν έπαψε να προκαλή αίσθηση: 90.000 συσκευές έγχρωμου τηλεοράσεως, κατασκευασμένες από την Τζένεραλ Έλεκτρικ, από τον Ιούνιο του 1966 μέχρι τον Φεβρουάριο του 1967, πρέπει να υποστούν κάποια τροποποίηση. Αιτία: οί τεχνικοί της εταιρίας ανακάλυψαν ότι ένας από τους σωλήνες, που αποτελούν τον εξοπλισμό των συσκευών αυτών, εκπέμπει ακτίνες X, ικανές, σε ώρισμένες περιπτώσεις, πολύ εξαιρετικές θέβαια, να βλάψουν σο-

βαρά τον άνθρωπο.

— Αν και το γεγονός αυτό είναι συζητήσιμο, λέγουν οί τεχνικοί της εταιρίας, δεν πρέπει όμως να μεγαλοποιούμε την σημασία του κινδύνου. Οί ακτίνες X που εκπέμπονται από τη σειρά αυτή των συσκευών, έχουν κατεύθυνση εκ των άνω προς τα κάτω, δηλαδή στην επιφάνεια της οθόνης και κάθετα στον καθοδικό σωλήνα. "Αν ένας άνθρωπος παραμείνη συνεχώς επί σαράντα ώρες σ' αυτή τη θέση, παρακολουθώντας την εκπομπή, θα παρουσιαστούν τ' αποτε-

λέσματα αυτής της επιδράσεως, που είναι ένα έρυσθημα του δέρματος.

Δεχόμεθα, βέβαια, ότι οι ενήλικες θα πρέπει να είναι ιδιότροποι για να παραμείνουν τόσες ώρες μπροστά σε μία συσκευή τηλεοράσεως. Για τα παιδιά, όμως, το ζήτημα είναι διαφορετικό, γιατί είναι πιο ευαίσθητα στην επίδραση των ακτίνων Χ από τους ενήλικες. Είναι εύκολο να φαντασθούμε ένα παιδί να παίζει κάτω από μία συσκευή τηλεοράσεως, ενώ δύο θήματα πιο πέρα οι γονείς του παρακολουθούν μία έκπομπή.

Τα παιδιά είναι το ίδιο ευαίσθητα πολύ πριν από τη γέννησή τους. Βρεταννοί και Αμερικανοί ειδικοί, έδω και δέκα χρόνια, κατέληξαν σε συμπεράσματα, που έκαναν εντύπωση: Παρατήρησαν ότι τα παιδιά που γεννιούνται από μητέρες που έχουν υποστεί ακτινολογικές εξετάσεις της λεκάνης, κατά την διάρκεια της εγκυμοσύνης (για την διαπίστωση της θέσεως του έμβριου), είναι, ύστερα από αυτό, διπλάσια ευαίσθητα σε λευχαιμία ή σε διάφορες μορφές καρκίνου από άλλα παιδιά που οι μητέρες τους δεν έχουν υποστεί παρόμοιες εξετάσεις. Το ποσοστό αυτών που προσεβλήθησαν είναι ακόμη πολύ μικρό, αλλά ο διπλασιασμός των αριθμών ήταν εν τούτοις αρκετά ενδεικτικός.

Παλαιότερα, — αυτό γνώταν την εποχή του Δευτέρου Παγκοσμίου πολέμου — η ακτινοσκόπηση ήταν πολύ της μόδας και δεν ελάμβαναν τις απαραίτητες προφυλάξεις, για να περιορίζονται στο ελάχιστο οι επιδράσεις της εξέτασεως αυτής στον ανθρώπινο οργανισμό (*). Επρόκειτο,

(*) Γενικά, δεν υπελόγιζαν αρκετά το γεγονός ότι όταν επιβάλλεται μία εξέταση με ακτίνες Χ, η ακτινογραφία είναι πολύ πιο καταλληλή από την ακτινοσκόπηση, γιατί στην ακτινογραφία το αντικείμενο εκτίθεται λιγώτερη ώρα στις ακτινοβολίες.

βέβαια, για ακτινοβολίες μιας κάποιας έντασεως. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι δεν έπρεπε να δίνουν σημασία και στις μικροτέρας εντάσεως ακτινοβολίες. Δεν είναι ανάγκη να εκτίθεται κανείς σε δόσεις ικανές να προκαλέσουν φλόγωση του δέρματος ή αδιαθεσίες (άδυναμία, έμετοι κλπ.) για να αρχίσει να φοβάται τα αποτελέσματα των επιδράσεων των ακτίνων Χ.

Δεν υπάρχουν αρκετά παραδείγματα και συγκεκριμένα στατιστικά δεδομένα για να γνωρίσουμε τα αποτελέσματα των ακτινοβολιών αυτού του τύπου πάνω σε ενήλικες, που από κάποια μυστηριώδη αίτια, προσβάλλονται ξαφνικά από λευχαιμία ή από τη νόσο του Χόντγκιν. Μερικοί έρευνονται αποδίδουν, αντίθετα, ιδιαίτερη σημασία στην επίδραση των ακτινοβολιών επί των γεννητικών αδένων. Το γεγονός ότι οι δόσεις των ακτινοβολιών, που οι γεννητικοί αδένες δέχονται, είναι σωρευτικές, θέτει σωστά το πρόβλημα: δεν χρειάζονται μεγάλες δόσεις για να προσβληθούν οι αδένες και συγχρόνως τα χρωμοσώματα. Θα υπήρχε δηλαδή διαρκής κίνδυνος να γεννηθούν παιδιά υδροκέφαλα, χωρίς ούρανισκο, ανάπηρα ή ηλίθια. Και στο σημείο αυτό μας λείπουν πάλι οι παρατηρήσεις σε ικανοποιητικό βαθμό για να αξιολογήσουμε τον κίνδυνο, το γεγονός, όμως, ότι υπάρχει κίνδυνος είναι αναμφισβήτητο.

Νά γιατί οι ειδικοί συνιστούν σήμερα προσοχή στη χρησιμοποίηση των ακτίνων Χ, αφού για πολλά χρόνια και οι ίδιοι τις εφήρμοζαν παντού. Τώρα, διαπάζουν, πριν συμβουλευθούν θεραπεία με ακτίνες Χ, και μάλιστα με ακτίνες που εκθέτουν τους αδένες εσωτερικής έκκρίσεως. Οι ιατρικές εξετάσεις με την μεσοστάθιση των ακτίνων Χ περιορίζονται σήμερα και σε αριθμό και σε διάρκεια.

Θεωρούμε, λέει ο Ρενέ Χάιμ, μηχανικός - ακτινολόγος, ότι οι συνεργάτες μας είναι ασφαλείς από τη στιγμή που δεν δέχονται πιο πολλές από 0,15 ακτίνες Ραϊντγκεν την εβδομάδα. Είναι μία δόση που φαίνεται ισως πολύ μικρή. Αλλά πρέπει να υπολογίζουμε το σωρευτικό αποτέλεσμα, που τελικά, αν ξεπεράσουμε αυτή τη δόση, θα έχη κυκλοφοριακές ή ηπατικές επιπλοκές.

Υπάρχουν ίσως στο σημείο αυτό μερικά από τα αίτια που έκαναν την Τζένεραλ 'Ελέκτρικ να βρῇ τις συσκευές της ελαττωματικής σειράς και να αναλάβῃ με δικά της έξοδα τις αναγκαίες τροποποιήσεις που θα τις καταστήσουν άβλαβεις. Η μεγάλη αμερικανική εταιρία έχει προϋπολογίσει την δαπάνη: 900.000 δολάρια, δηλαδή 27 εκατ. δραχμές.

Γεννάται ωστόσο το εξής ερώτημα: ή τηλεόραση είναι επικίνδυνη;

Είναι φανερό, είτε ένας καθηγητής του 'Εθνικού Κονσερβατοριού Τεχνών και 'Επαγγελματιών, ότι από τη στιγμή που ή τεχνική θαυματουργεί με τα ηλεκτρόνια ενεργώντας σε μεγάλες ποσότητες κάτω από μία υψηλή ένταση, στο εσωτερικό των σωλήνων όπου υπάρχει ένα κενό, προκαλεί την έκπομπή των ακτίνων Χ. Μία συσκευή τηλεοράσεως δεν μπορεί να αποφύγει αυτόν τον κανόνα. Πάντως, στο είδος αυτό των συσκευών, ή έκπομπή δεν είναι ποτέ τόσο έντονη ώστε να δημιουργή κίνδυνο. Σε κανονικές συνθήκες, οι ακτίνες Χ που εκπέμπονται, δεν ξεπερνούν βασικά το γυαλί που περιβάλλει τον σωλήνα και που του προσφέρει μία σχετική προστασία. Σε άλλες περιπτώσεις προβλέπεται περικάλυμμα. Μονάχα ένα εξαιρετικό γεγονός μπορεί να εξηγήσει το φαινόμενο αυτό που κατεγράφη στις συσκευές έγχρωμου τηλεοράσεως της Τζένεραλ 'Ελέκτρικ.

ΑΥΤΗ είναι και ή γνώμη ενός μηχανικού ειδικευμένου στην έγχρωμη τηλεόραση:

— Η Τζένεραλ 'Ελέκτρικ, λέγει, δεν έχει φανερώσει τα πραγματικά αίτια της ατελείας αυτής των συσκευών της. Αλλά, το γεγονός ότι οι αντιπρόσωποι ανακοίνωσαν ότι ή έκπομπή των ακτίνων Χ προέρχεται από τον «ρυθμιστή - σωλήνα», μας επιτρέπει να σχηματίσουμε μία ιδέα: ο σωλήνας αυτός εξασφαλίζει την εύρυθμία της ηλεκτροκινητικής δύναμης που διοχετεύεται στον καθοδικό σωλήνα. Πρόκειται για ένα όργανο στο εσωτερικό του οποίου υπάρχει ικενό σχετικά μεγάλο — πράγμα που ευνοεί την έκπομπή των ακτίνων Χ — και μία υψηλή ένταση. Κανονικά ο σωλήνας αυτός πρέπει να έχη περικάλυμμα. Συμβαίνει όμως ύστερα από μία παράλειψη ή κάποιο λάθος συνδέσεως, το περικάλυμμα αυτό του ρυθμιστού - σωλήνος της συσκευής να μη είναι ικανοποιητικό.

— Το φαινόμενο αυτό παρατηρείται και σε συσκευές τηλεοράσεως απόρροιας;

— Ναι, απαντά ο μηχανικός, αλλά στις συσκευές αυτές δεν είναι επικίνδυνο.

— Τι μέσα διαθέτετε για να το αποφύγετε;

— Ο μηχανικός χαμογελά: — Μή ξεχνάτε, λέγει, ότι θρικόμασπε στα πρώτα βήματα. Έργασμασπε, έμεις και οι συνεργάτες μας, όλη μέρα, ανάμεσα σε σωλήνες που δεν παύουν στιγμή να λειτουργούν. Ενδιαφερόμεθα λοιπόν πρώτοι για να μη μας ξεφεύγουν επικίνδυνες ακτινοβολίες. Έπειτα οι σχετικοί κανόνες της εταιρίας είναι πολύ αυστηροί: ή πιο μεγάλη επιτρεπτή ακτινοβολία είναι 0,5 μιλλιραϊντγκεν στην επιφάνεια του καθοδικού σωλήνος και στο εσωτερικό της συσκευής, δηλαδή πάνω στην δθόνη. Γενικά όμως,

δεν ξεπερνά τα 0,2 μιλλιραίντεγκεν. Κι αυτό είναι εκατό φορές λιγώτερο από το σημείο όπου ένας άνθρωπος θα κολλούσε το πρόσωπό του, πάνω στον σωλήνα, σε όλη την διάρκεια της έκπομπής για εβδομάδες και μήνες, για να νοιώσει τελικά τα πρώτα συμπτώματα της «κακής επιδράσεως των ακτίνων».

Συμβαίνει όμως, ύστερα από κάποια θλάση, ένα περικάλυμμα να μη μπορεί πιά να ενεργήσει σωστά. Ο δόκτωρ Μωρίς Παράν, ακτινολόγος και οικόγενειάρχης, ενδιαφέρθηκε για το θέμα αυτό:

— Οί σύγχρονες συσκευές τηλεοράσεως, λέγει, λειτουργούν κάτω από ένταση 25.000 βόλτ. Βασικά δεν πρόκειται περί μεγάλης έντάσεως που να παρουσιάζει σοβαρό κίνδυνο. Μονάχα στα 40.000 βόλτ, όπου έμεις οί ακτινολόγοι εργαζόμαστε, οί ακτίνες Χ, άστοχα χρησιμοποιημένες, εμφανίζουν πραγματικούς κινδύνους. Αυτό όμως δεν είναι λόγος να παραβλέψουμε το γεγονός ότι στα 25.000 βόλτ, μπορεί να έχουμε ακτινοβολίες ικανές να παρουσιάσουν, μακροπρόθεσμα, κάποιο κίνδυνο, που όμως είναι δυνατόν να προλάβουμε.

— Με ποίο τρόπο;

— Έχοντας απλούστατα σαν αρχή μας ότι δεν πρέπει να πλησιάζουμε μία συσκευή όταν λειτουργεί, ούτε ν' αφήνουμε τα παιδιά να πλησιάζουν, και μάλιστα, — πράγμα σπά-

νιο — αν ή όθόνη δεν καλύπτεται από γυάλινη προστατευτική επιφάνεια. Πάντως δεν πρέπει να στεκόμαστε πολλή ώρα μπροστά σε μία συσκευή που λειτουργεί. Στην πραγματικότητα, οί ακτίνες Χ έχουν τα δικά τους πλαίσια, αφού υπακούουν στο νόμο του τετραγώνου των αποστάσεων. Μία ακτινοβολία δηλαδή ώρισμένης έντάσεως, υπολογιζόμενη σε απόσταση 2 εκατοστών από την όθόνη, πρέπει να είναι 4 φορές πιο ισχυρή για να έχει τα ίδια αποτελέσματα σε 4 εκατοστά, 16 φορές πιο ισχυρή για να έχει τα ίδια αποτελέσματα σε 8 εκατοστά κ.ο.κ. Έπειδή το γεγονός αυτό δυσκολεύει τα πράγματα και επειδή οί έντάσεις είναι αναγκαστικά περιορισμένες για να λειτουργήσουν σ' αυτό το είδος των συσκευών, πρέπει να πούμε ότι ακόμη και σε περίπτωση θλάσης των κανονικών συστημάτων προστασίας (περικαλύμματα, γυάλινες προστατευτικές επιφάνειες) ή ελάχιστη απόσταση των 2 μέτρων μεταξύ του θεατού που βρίσκεται πιο κοντά στην όθόνη τηλεοράσεως είναι άρκετη προστασία. Είναι ένα πρόσθετο προστατευτικό μέτρο που ό κάθε θεατής τηλεοράσεως πρέπει να προσέχει. Αυτό θέβαια δεν σημαίνει ότι μία συσκευή είναι συστηματικά επικίνδυνη, αλλά ότι και αν ακόμη γίνι, ύστερα από κάποια θλάση, και νεις δεν θά έχει να φοβηθή τίποτε.

Antoine Icart

● "Έντεκα (τούλάχιστον) είναι οί πόλεις της Γαλλίας που διατηρούν θέατρο υπό το όνομα «Μουλέν Ρούζ».

● Για δύο χιλιάδες χρόνια, ό μυκηθμός της αγελάδας υπήρξε μόνος μετρήσεως γενικώς αναγνωρισμένη: έδειχνε την μεγίστη απόσταση όπου ό μυκηθμός είναι δυνατόν ν' άκουστή.

● Πόλεμος και ειρήνη: σε μία γερμανική κομόπολη, μερικες μεγάλες βόμβες, αφού άδειάστηκαν από το περιεχόμενό τους και γυαλίστηκαν, μετασφρώθηκαν σε καμπάνες για την τοπική έκκλησία.

● Οί πάπιες μίας λιμνούλας του δάσους της Βουλώνης πολλαπλασιάζονται με τόσο ταχύτητα, ώστε χρειάστηκε να εφαρμοσθή σ' αυτές ή μέθοδος του έλέγχου των γεννήσεων.

ΟΙ ΧΙΠΠΥΣ ΕΞΑΦΑΝΙΖΟΝΤΑΙ

Ἀπέτυχε τὸ ταξίδι τους σὶν
«μαγικὸ κόσμος τῆς εὐτυχίας»

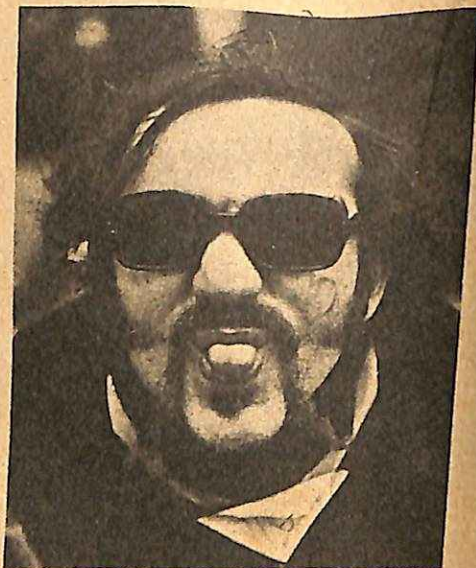
ΑΝΤΙΟ, χίππυς», «Ἀπέτυχε τὸ ταξίδι τῶν χίππυς σὶν μαγικὸ κόσμος τῆς εὐτυχίας», «Ἡ κηδεία τῶν χίππυς». Μὲ τέτοιους τίτλους, λίγο μελαγχολικούς, λίγο σαρκαστικούς, ἐφημερίδες καὶ περιοδικὰ σὲ ὅλο τὸν κόσμος, καὶ περισσότερο σὴν Ἀμερικὴ, ἀποχαιρετοῦν τοὺς χίππυς, αὐτὰ τὰ παιδιά μὲ τὰ ἀκατάστατα μαλλιά, τὸ ἐξωφρενικὸ ντύσιμο, τὰ ζωγραφισμένα μὲ λουλούδια πρόσωπα, ποὺ ξεκίνησαν νὰ ἀλλάξουν τὴν ὄψη τοῦ κόσμου, ἀλλὰ δὲν τὰ κατάφεραν καὶ γυρίζουν πίσω ἀπογοητευμένα.

Ὁ Πῶλ Τζόνσον, νέγρος, ποὺ διατηρεῖ μὴ μεγάλη πανσιὸν γιὰ χίππυς στὸ Χόλλυγουντ, λέει ὅτι τὸν περασμένο μῆνα τουλάχιστον 40 ἀπὸ τοὺς πελάτες του

κούρεψαν τὰ μαλλιά τους καὶ ἀγόρασαν κανονικὰ ρούχα. Τὸ ἴδιο γίνεται παντοῦ: Βιαστικά, τὰ μαλλιά τακτοποιοῦνται, τὰ ἐξωτικά ρούχα ἐξαφανίζονται, οἱ μπογιές σβήνουν ἀπὸ τὰ πρόσωπα κι οἱ χίππυς ἐξαφανίζονται σὰν πρωινὸ ὄνειρο μέσα σὴν ἀνωρυμία τῆς ρουτίνας: Μιὰ ὅποιαδήποτε νεαρή γραμματεὺς, ἕνας λογιστής, φοιτητής, ὑπάλληλος σὰν ὅλους τοὺς ἄλλους γύρω... Ἡ μάλλον ὄχι ἀκριβῶς σὰν ὅλους τοὺς ἄλλους. Γιατὶ χρειάστηκε θάρρος καὶ χρειάστηκε ἀπελπισία — μιὰ χούφτα παιδιά νὰ τὰβάλουν μὲ ὅλο τὸν κόσμο.

Οἱ χίππυς ξεκίνησαν τὸ 1965. Ἐν ἀρχῇ ἦν ἡ μηχανή. Αὐτὴ ἡ περίφημη μηχανή, τὸ μεγάλο ἐπίτευγμα τῆς τεχνολογικῆς ἐξε-

Τρεις χαρακτηριστικοί τύποι χίππυς :
Στό μέσον ο Ρόναλντ Τζόνσον - Γκάλα-
χαντ που συνελήφθη για λαθρεμπόριο
ναρκωτικών και αποπλάνηση μιάς ανήλι-
κτης χίππυ. →

λίξεως του συγχρόνου πολιτισμού.
Από την μία μεριά μπαίνουν γου-
ρουνάκια, κατσικάκια, άρνάκια,
πουλάκια κλπ. και από την άλ-
λη βγαίνουν λουκάνικα, λουκά-
νικα, λουκάνικα... Αύτην την μηχανή άποφάσισαν
να παρακάμψουν οι χίππυς. Έπ'
οὐδενί λόγω θά έμπαιναν εκεί μέ-
σα να συμπτειστούν, να συνθλι-
βοῦν και να βγοῦν πειθαρχημέ-
νοι σε ώρισμένους τύπους ανθρω-
πων, για ώρισμένους τύπους δου-
λειᾶς και για ώρισμένους τύπους
ζωῆς. Λίγη ανατολική φιλοσοφία,
Ζέν, λίγος Ζάν Ζακ Ρουσσώ, κάτι
από τους μπητνικς, από τους
χίπστερς κι από τους βιέτνικς.
Με δυό λόγια: «Είμαστε έναντίου
τῆς ατομικῆς βόμβας, τῆς μεγά-
λης βιομηχανίας, τῆς αυτοματο-
ποιήσεως και τῶν καθιερωμένων
κοινωνικῶν συστημάτων. Κηρύσ-
σουμε τὴν μὴ βία, τὴν ἑρωτική
ἐλευθερία, τὴν ἐνατένιση τοῦ ὀ-
νειρικοῦ κόσμου με τὴν βοήθεια
τῶν ναρκωτικῶν. Τὴν ἀπόλυτη
ἀδελφική ἀγάπη: Αὐτὴ θά μᾶς
ξεχωρίῃ ἀπὸ τὴν ἀπέραντη κοι-
νωνία τῶν «ἀνθρωποειδῶν» ποὺ
καλύπτει σήμερα ὅλη σχεδὸν τὴν
ἐπιφάνεια τῆς γῆς.»
Στὸ Χάϊτ Ἀσμπουρν, σὴν συ-

νοικία τοῦ Ἀγίου Φραγκίσκου
ὅπου ἐγκατεστάθη και ἀνεπτύχθη
ὁ πρῶτος πυρὴν τῶν χίππυς,
τὰ «λουλουδένια παιδιὰ» θέλη-
σαν νὰ παρουσιάσουν μιὰ μικρο-
κοινωνία - ὑπόδειγμα για τὰ «ἀν-
θρωποειδῆ» (τοὺς ἄλλους δηλα-
δῆ, τοὺς κανονικοὺς ἀνθρώπους)
μιὰ εἰρηνική ὁαση, ἓνα τοπίο βου-
κολικό και γλυκὸ γεμάτο ὄνειρα
και ἄνθη. Καὶ ἦρθαν οἱ περίεργοι,
οἱ τουρίστες, οἱ δημοσιογράφοι,
οἱ ὀπερατέρ τῆς τηλεοράσεως, οἱ
λαθρέμποροι ναρκωτικῶν, οἱ σχε-
δισταὶ μῶδας και οἱ ἀστυνο-
μικοί. «Ὅλοι αὐτοὶ μᾶς σκότωσαν»,
λένε οἱ χίππυς με ἀπλότητα. Καὶ
με τὴν αὐτεπίγνωση ποὺ τοὺς
χαρακτηρίζει ὠργάνωσαν μονάχοι
τὴν κηδεία τῆς κινήσεώς τους.

«Δὲν ἦταν τίποτα, ἓνας φαντα-

χτερὸς χάρτινος κόσμος ποὺ κα-
τέρρευσε!» Τὸν ἐπικήδειο τὸν ἔκανε
ἓνας Ἀμερικανὸς δημοσιογράφος:
«Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς ὁ τρόπος
ζωῆς τους προσεῖλκυσε τὸ γενι-
κὸ ἐνδιαφέρον, ὅσοι ὅμως πλησία-
σαν νὰ δοῦν ἀνεκάλυψαν πολὺ
γρήγορα ὅτι δὲν εἶχαν μπροστὰ
τους παρὰ μερικά καταπιεσμένα
και μάταια παιδιὰ ποὺ ὅλη τους
ἡ ἐπιθυμία ἦταν νὰ προβάλουν
τὸ ἐγὼ τους. Ἡ ἰδεώδης πολιτεία
τοῦ Πλάτωνος μετεβλήθη σε πο-
λιτεία ναρκίσσων. Ἡ κατασκήνω-
ση τοῦ Χάϊτ Ἀσμπουρν κατέρ-
ρευσε σὰν μιὰ νέα Ἡλιούπολις,
μιὰ παιδαριώδης οὐτοπία. Οἱ ἄλ-
λοι, οἱ «ἐκπρόσωποι τῆς καθιερω-
μένης τάξεως», ἔρχονταν και περ-
νοῦσαν τὶς ἐλεύθερες ὥρες τους στὸ
Χάϊτ Ἀσμπουρν ὅπως θά πῆγαι-

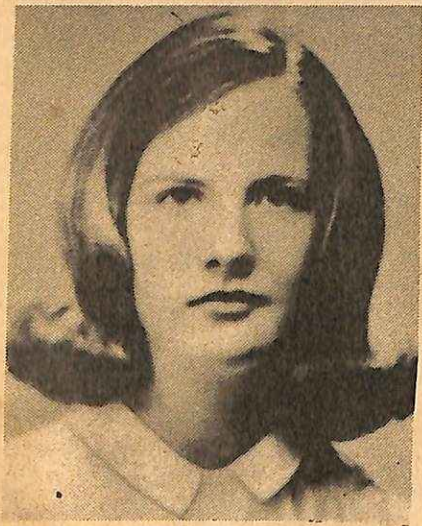
ναν στὸν ζωολογικὸ κῆπο ἢ κα-
θὼς οἱ Ρωμαῖοι αὐτοκράτορες πη-
γαίνουν νὰ ξεσκᾶσουν στὸ Κο-
λοσσαῖον.»

Η ΑΛΗΘΕΙΑ εἶναι πὼς τὰ
παιδιὰ ξεκίνησαν χωρὶς οὐ-
τε ἓνα ὄπλο, χωρὶς καν μιὰ
σοβαρὴ ἐκτίμηση τῆς πραγματικό-
τητος, χωρὶς μιὰ στοιχειώδη κο-
σμοθεωρία. Μονάχα ὅτι τὰ πράγμα-
τα δὲν τοὺς ἄρεσαν ὅπως ἦταν.
Φεύγουν γι' αὐτὴν τὴν αἰτία
χιλιάδες ἀγόρια και κορίτσια ἀπὸ
τὰ σπιτία τους κάθε χρόνο κι
ἐξαφανίζονται. Στὴν Ἀμερική, τὸ
ποσοστὸ τῶν ἀγνωσμένων ἀπὸ
τὶς οἰκογένειές τους παιδιῶν ἔ-
χει ἀνέβει κατὰ 180)ο τὰ τελευ-
ταῖα δύο χρόνια. Βλέπει κανεὶς
ἄπειρες φωτογραφίες ἀνηρτημένες

σὲ πίνακες τῶν ἀστυνομικῶν τμημάτων - πολλές ἀναγράφουν καὶ ἀμοιβή σ' ὅποιον εἰδοποιήσῃ τοὺς γονεῖς.

Σὲ 250.000 ὑπολογίζονται οἱ χίππυς μονάχα στὴν Ἀμερική. Πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς πιά σήμερα δὲν εἶναι χίππυς παρὰ μόνο τὰ Σαββατοκύριακα. Τὶς ὑπόλοιπες ἡμέρες τῆς ἐβδομάδος ντύνονται καὶ συμπεριφέρονται κανονικά καὶ πηγαίνουν στὶς δουλειές τους. Ὡ-ρισμένοι, φανατικοί, ἔφυγαν μετὰ τὴν «κηδεία» καὶ ὠργανώθηκαν σὲ «φυλές» στὴν δυτικὴ ἀκτὴ τῆς Καλιφόρνιας, στὸ δυτικὸ Κολορά-δο καὶ στὸ Νέο Μεξικό, ζώντας

Ἡ Λίντα Φιτζπάτρικ, ἓνα κορίτσι πλου-σίας οἰκογενείας τῆς Νέας Ὑόρκης, ποὺ ἔφυγε ἀπὸ τὸ σπίτι τῆς «γιὰ νὰ ζήσει ἐλεύθερη» καὶ ὕστερα ἀπὸ λίγο καιρὸ βρέθηκε σκοτωμένη σ' ἓνα στενοσόκακο τῆς γειτονίας τῶν χίππυς.

σὰν ἐρυθρόδερμοι μέσα σὲ καλύβες ποὺ κατασκευάζουν οἱ ἴδιοι καὶ ἀλέθοντας μόνοι τὸ σιτάρι τους. Τὰ λίγα χρήματα ποὺ τοὺς χρειάζονται τὰ βγάζουν ἀπὸ δέρματα ποὺ ἐπεξεργάζονται καὶ τὰ που-λοῦν στοὺς τουρίστες. Σ' αὐτὴν τὴν γῆ τῆς ἐξορίας ἐλπίζουν νὰ περισώσουν ὅ,τι ἀπέμεινε ἀπὸ τὸν «πολιτισμό» τους. Γιατὶ ἡ ἀλή-θεια εἶναι ὅτι ἡ κοινωνία τὴν ὁποία θέλησαν νὰ ἀναμορφώσουν δὲν τοὺς δέχθηκε μὲ τόσο ἐνθουσια-σμό.

Δὲν ἦταν μόνο τὰ πειράγμα-τα ποὺ δέχονταν - ἰδίως οἱ κο-πέλλες μὲ τὶς ὑπέρμυινι φοῦστες - ἀπὸ τοὺς νεαροὺς νέγρους καὶ πορτορικανοὺς τῶν φτωχῶν συ-νοικιῶν. Δὲν ἦταν ἡ ἀγανάκτηση τῶν ἀπόρων ἐνοίκων ποὺ εἶδαν νὰ ἀνέρχονται σὲ ἀπρόσιτα ὕψη τὰ νοίκια τῆς φτωχογειτονίας τους μὲ τὴν εἰσοδή τῶν χίππυς. Οὔτε οἱ ἐπιθέσεις τοῦ τύπου καὶ δια-κεκριμένων πολιτῶν, ποὺ δὲν ἀ-νεγνώριζαν οὔτε κἀν μιὰ γρα-φικότητα σὲ ὅλη αὐτὴ τὴν «ἀ-σχημία». Ὁ κόσμος τῶν χίππυς εἶχε ἀρχίσει νὰ γίνεται ἀληθινὰ ἐφιαλτικὸς ἀπὸ τὴν κατάχρηση τῶν ναρκωτικῶν, τοὺς βιασμούς καὶ τοὺς φόνους μὲ θύματα νέους καὶ νέες χίππυς.

Ἦταν ἐπόμενο νὰ τρέξουν ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή οἱ ἔμποροι ναρκωτικῶν σ' αὐτὸν τὸν δίχως τείχη τρυφερὸ νεανικὸ κόσμο. Ὡ-ρισμένοι ἀπὸ αὐτοὺς μεταμφίε-σθηκαν κι οἱ ἴδιοι σὲ χίππυς, ὅ-πως ὁ θρυλικὸς Ρόναλντ Τζόνσον

ποὺ ἔδρασε δυὸ χρόνια ἀνενόχλη-τος στὸ Ἦοτ Βίλλατζ τῶν χίπ-πυς τῆς Νέας Ὑόρκης καὶ τώρα βρίσκεται ἐπιτέλους στὴν φυλακὴ ἀφοῦ δυστυχῶς ἔμαθε τὴν χρῆση ναρκωτικῶν σὲ ἑκατοντάδες ἀθῶα ἀγόρια καὶ κορίτσια. Καὶ τροφο-δότησαν αὐτὴν τὴν βολικὴ ἀ-γορὰ μὲ κάθε εἶδους ἐμπόρευμα : Ἔλ Ἦς Ντῆ, μαριχουάνα, κοκαΐνη, ἡρωίνη καὶ μεθεδρίνη - μιὰ σύν-θεση ἀμφεταμίνης ποὺ σὲ μικρὲς δόσεις οἱ φοιτητὰι τὸ χρησιμο-ποιοῦν ὅπως τὸ μαξιτὸν ἢ τὴν βενζεδρίνη στὶς ἐξετάσεις τους γιατί διεγείρει τὸ νευρικὸ σύστημα. Σὲ μεγάλες ὁμως δόσεις ἡ μεθε-δρίνη εἶναι σωστὸς θάνατος. Οἱ χίππυς τὴν ρουφᾶν ἀπὸ τὴν μύτη ἢ τὴν παίρνουν μὲ ἐνδοφλέβειες ἐνέσεις. Ὑστερα ἀπὸ διάφορες φά-σεις φοβερῆς διεγέρσεως καὶ πα-ρανοϊκῶν παραισθήσεων φθάνουν στὴν πλήρη ἐξάντληση, σὲ μιὰ κατάσταση ἡμικώματος, ποὺ μπο-ρεῖ νὰ διαρκέσῃ 12 ὥρες. Ἀμέ-σως μετὰ, ἡ ἀτονία καὶ ἡ νάρκη ποὺ αἰσθάνονται τοὺς σπρώχνει νὰ τὴν ξαναχρησιμοποιήσουν. Ἡ ἐξέλιξη αὐτοῦ τοῦ φαύλου κύ-κλου εἶναι τόσο ραγδαία, ὥστε ἡ μεθεδρίνη ὠνομάσθηκε συνημα-τικά «σπῆντ», δηλαδὴ ταχύτης - μιὰ ταχύτης ποὺ ὁδηγεῖ κατευθεῖαν στὴν τρέλλα καὶ στὸν θάνατο.

Μέσα σ' ἓνα χρόνο στὸ Ἦοτ Βίλλατζ τῆς Νέας Ὑόρκης, στὴν συνοικία ποὺ διάλεξαν γιὰ δια-μονή τους οἱ χίππυς, διεπράχθη-σαν ὀκτῶ φόνοι, ὅλοι μὲ θύματα νεαροὺς χίππυς.

Τὸ «ψυχεδελικὸ» πρόσωπο μιᾶς νεαρᾶς χίππυ ἐκφράζει ὅλη τὴν περιφρόνησή της πρὸς τὰ «καθιερωμένα». Λουλούδια καὶ ἄλλα θέματα ποὺ θυμίζουν μάσκες πρω-τογόνων.

Τ Ο ΠΕΡΑΣΜΕΝΟ καλοκαί-ρι ἓνας νεαρὸς ποὺ τὸν ἔλεγαν «ποιητὴ» καὶ ἡ 16 χρονὴ «σύζυγός του τῶν λου-λουδιῶν» ἀπεφάσισαν νὰ κοιμη-θοῦν κάτω ἀπὸ τὰ ἄστρα, στὸ Σέντραλ Πάρκ τῆς Νέας Ὑόρκης. Δυὸ ἀγνωστοὶ τοὺς ἐπετέθησαν τὴν νύχτα. Ὁ «ποιητὴς» πέθανε ἀπὸ τὰ χτυπήματά τους, ἐνῶ τὴν φίλη του τὴν κακοποίησαν καὶ τὴν ἐβίασαν. Σ' ἓνα στενο-σόκακο τοῦ Ἦοτ Βίλλατζ βρέ-θηκαν τὸν Ὀκτώβριο τὰ παρα-μορφωμένα πτώματα δύο νέων : τοῦ Τζέιμς Χάτσινσον, ἑνὸς «ἀ-γίου» τῆς φιλοσοφίας τῶν χίπ-

πυς, και τῆς Λίντα Ρέα Φίτζπά-
τρικ, μιᾶς κοπέλλας τῆς καλῆς
κοινωνίας πού εἶχε ἐγκαταλείψει
τὸ σπίτι τῆς γιὰ νὰ ζήσει τὴν
περιπέτειά τῆς στὸν κόσμον τῶν
ἐλεύθερων ἀνθρώπων. Ἡ ἀστυ-
νομία πληροφορεῖται ἀπειρες πε-
ριπτώσεις βιασμῶν καὶ κακοποιή-
σεων νεαρῶν κοριτσιῶν χίππυς.
Ὅμως δὲν μπορεῖ νὰ κάνει τίποτα
γιατὶ τὶς περισσότερες φορές οἱ
νέοι ἀρνοῦνται μὲ πείσμα ν' ἀπο-
καλύψουν τοὺς ἐνόχους γιατί τοὺς
ἀστυνομικοὺς τοὺς θεωροῦν κι αὐ-
τοὺς «ἐκπροσώπους τῆς καθιερω-
μένης τάξεως».

Ἐν τούτοις, μετὰ τὰ τελευταῖα
ἐγκλήματα ἔχει κάπως κλονισθῇ
ἡ πίστις τῶν χίππυς στὸ εὐαγ-
γελιό τους - νὰ προσφέρουν καὶ
τὸ ἄλλο μάγουλο σ' αὐτοὺς πού
τοὺς κτυποῦν. Ὁ Ρίκυ, ἰδιοκτή-
της ἑνὸς καταστήματος ἐνδυμά-
των γιὰ χίππυς στὴν Νέα Ὑόρκη,
λέει: «Δὲν μπορῶ νὰ καταλάβω
γιατὶ νὰ γεμίζουμε ἀγάπες καὶ
λουλούδια αὐτοὺς πού μᾶς πει-
ράζουν ἢ μᾶς κτυποῦν. Ἐγὼ τοὺς
τὸ ἀνταποδίδω». Καὶ ἡ κοπέλλα
του, ἡ Σούζυ, συμπληρώνει: «Ἐ-
δῶ δὲν ὑπάρχει πιά ἀγάπη, ὅ-
λοι εἶναι τρομοκρατημένοι, κυκλο-
φοροῦν ὥπλισμένοι.»

Πολλές κοπέλλες πού φεύγουν
ἀπὸ τὸ σπίτι τοὺς ἀναζητοῦν
τὴν ὁμορφιά καὶ τὴν ἀλήθεια.
Μὰ γιὰ νὰ βροῦν συντροφιά, ναρ-
κωτικά, ἀκόμη καὶ νερὸ καὶ ψω-
μί, ἀνακαλύπτουν πολὺ γρήγορα
ὅτι τὸ σέξ εἶναι ἀπαραίτητο.
Εἶναι κανόνας τοῦ παιχνιδιοῦ.

Αὐτοὶ ὅμως οἱ κανόνες ὁδηγοῦν
συχνὰ τὰ κορίτσια στὰ χέρια
ἐμπειρῶν ἐκμεταλλευτῶν. Ὅπως
εἶναι ἡ περίπτωση τῆς Λίντα
Φίτζπάτρικ, τῆς νεαρῆς ἀριστο-
κράτισσας πού βρέθηκε δολοφο-
νημένη στὴν Νέα Ὑόρκη. Ἡ Λίν-
τα κατοικοῦσε σ' ἓνα εἶδος κοι-
τῶνος γιὰ χίππυς πού διαχειρι-
ζόταν ὁ Ρόναλντ Γκάλαχαντ Τζόν-
σον, ὁ ὁποῖος αὐτοαπεκαλεῖτο
προστάτης ὄλων τῶν νεαρῶν δι-
χως αἰτία ἐπαναστατῶν. Ὁ Τύ-
πος τῆς Νέας Ὑόρκης τὸν εἶχε
ἐξιδανικεύσει, περιγράφοντάς τον
ὡς «περιπλανώμενο ἱππότη» ὁ
ὁποῖος περιέθαλπε τοὺς νεαροὺς
φυγάδες, γλυτώνοντάς τους ἀπὸ
τοὺς τυραννικοὺς γονεῖς τους. Σὲ
λίγο ὅμως οἱ χίππυς ἀρχισαν νὰ
τὸν ὑποπτεύωνται. Ὁ Γκάλαχαντ
μάθαινε στὶς νεαρές κοπέλλες τὰ
ναρκωτικά γιὰ νὰ ἐπωφελεῖται
ὁ ἴδιος. Ἡ ἀστυνομία ἐνδιαφέρθη-
κε γιὰ τὸ ἄτομό του, πού σήμερα
βρίσκεται στὴν φυλακὴ κατηγο-
ρούμενος γιὰ ἀποπλάνηση ἀνη-
λίκου κοριτσιοῦ καὶ λαθρεμπόριο
ναρκωτικῶν.

Τὸ λαθρεμπόριο ναρκωτικῶν δὲν
διενεργεῖται ὅμως μόνο ἀπὸ τύ-
πους σὰν τὸν Γκάλαχαντ πού
ἐκμεταλλεύονται συστηματικὰ τὰ
πλουσιοκόριτσα προσφέροντάς
τους σ' ἀντάλλαγμα τὴν «φυγὴ»
στὸν ἐφιαλτικὸν κόσμον τῶν πα-
ραισθήσεων. Τὰ ναρκωτικά τὰ
ἐμπορεύονται κι οἱ ἴδιοι οἱ χίπ-
πυς γιὰ νὰ κερδίσουν λίγα χρή-
ματα καὶ νὰ μὴν πεθάνουν τῆς
πείνας, ἔτσι ὅπως δὲν ἔχουν διά-

θεση γιὰ καμμιά δουλειά. Ἐνα
γραμμάριο ἔλ ἔς Ντὴ σήμερα
στοιχίζει τουλάχιστον 1.500 δολ-
λάρια.

Ἦταν μοιραῖο, ὅταν ἀνεκά-
λυψαν πὼς ἡ ἐλεύθερη αὐτὴ ζωὴ
κάθε ἄλλο παρὰ γλυκειά, ὥραία,
εἰδυλλιακὴ καὶ γεμάτη λουλούδια
ἦταν, τὰ παιδιὰ ν' ἀρχίσουν νὰ
γυρίζουν σπῖτια τους.

Στὸ τέλος, ὑποστηρίζει ὁ κα-
θηγητὴς τῆς κοινωνιολογίας Τζέρ-
ρυ Φάρμπερ, τὰ ἐξωτερικὰ γνω-
ρίσματα τῆς κινήσεως χίππυς, τὰ
μακριὰ μαλλιά καὶ τὰ λουλου-
δισμένα ρούχα, θὰ ἐξαφανισθοῦν.
«Θὰ μείνῃ ὅμως τὸ οὐσιαστικώ-
τερο τοῦ πιστεύω τους, καὶ κυ-
ρίως αὐτὴ ἡ ἀναζήτησις νέων ἀ-

ξιῶν πού θ' ἀντικαταστήσουν
τὸν ἄγριο ἀνταγωνισμό, τὸν ὑ-
λισμὸ καὶ τὴν τεχνοκρατία. Καὶ
θὰ συνεχισθῇ ἡ ἐξερεύνησις τοῦ
ἐγὼ, μὲ ἢ χωρὶς ναρκωτικά».

Ὁ Νεοϋορκέζος κοινωνιολόγος
Χάρρυ Σίλβερστάιν πιστεύει ὅτι
τὰ 90 τοῖς ἑκατὸ τῶν χίππυς
θὰ ἐπιστρέψουν στὴν προηγού-
μενη κατάστασή τους. Ὁρισμέ-
νοι ἀσφαλῶς θὰ πάρουν πίσω
μαζί τους καὶ τὴν ἀκόρεστη δί-
ψα τῶν ναρκωτικῶν. Μὰ ὅλοι
τους θὰ διατηρήσουν γιὰ πάντα
μιὰ πικρὴ γεύσις: Τὴν ἐμπειρία
μιᾶς ἐφιαλτικῆς ἐλευθερίας στὴν
μέση ἐνὸς κόσμου πειθαρχημένου
καὶ ἐχθρικοῦ.

Ἀπὸ τὸ «Panorama»

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΣΤΗΝ «ΣΥΛΛΟΓΗ»

Ἑσωτερικοῦ: Ἀπλὴ δρχ. 100. Ἀεροπορικὴ ἀποστολὴ:
δρχ. 120. Ἐξωτερικοῦ: Ἀπλὴ δολλάρια 6, σὲ ὅλο τὸν
κόσμον. Ἀεροπορικὴ ἀποστολὴ: Κύπρος δολλάρια 6.
Εὐρώπη δολλάρια 8. Ἀφρικὴ δολλ. 18. Ἡνωμένες Πό-
λιτεῖες Ἀμερικῆς δολλ. 20. Αὐστράλια δολλ. 36.

Η ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΙΣ ΤΗΣ «ΣΥΛΛΟΓΗΣ»

Πρὸς ἀποφυγὴ πάσης παρεξηγήσεως: Ἡ «Συλλογὴ» δὲν
ἐκπροσωπεῖται, σὲ ὁποιαδήποτε περίπτωσιν, ἀπὸ κανένα
διαφημιστικὸ γραφεῖο ἀποκλειστικῶς. Ἡ «Συλλογὴ»
συνεργάζεται μὲ ὅλα τὰ διαφημιστικὰ γραφεῖα.

ένα σαπουνι μπορει να κρατησει 45 χρονια ;

... τέτοιο σαπούνι
δεν έχει βρεθεί ακόμη.
Υπάρχει όμως το σαπούνι γάλακτος
ΕΡΜΗΣ, που επί 45 χρόνια
κρατά την πρώτη θέση
στην προτίμηση του καταναλωτού.
Διότι, το σαπούνι γάλακτος **ΕΡΜΗΣ**
παράγεται πάντοτε

ελέγχεται και βελτιώνεται συνεχώς
ώστε να είναι πάντοτε το καλύτερο.
Σήμερα, το σαπούνι γάλακτος **ΕΡΜΗΣ**
προσφέρεται στην κατανάλωση
βελτιωμένο με βιταμίνη F
που ανανεώνει τα κύτταρα
της επιδερμίδος.

Το σαπούνι γάλακτος **ΕΡΜΗΣ**
επί 45 ελλόκληρα χρόνια κερδίζει βραβεία
σε διεθνείς εκθέσεις και τιμά τα
ελληνικά προϊόντα

Σαπούνι γάλακτος **ΕΡΜΗΣ**, χαίρεσαι να τό χρησιμοποιήεις !

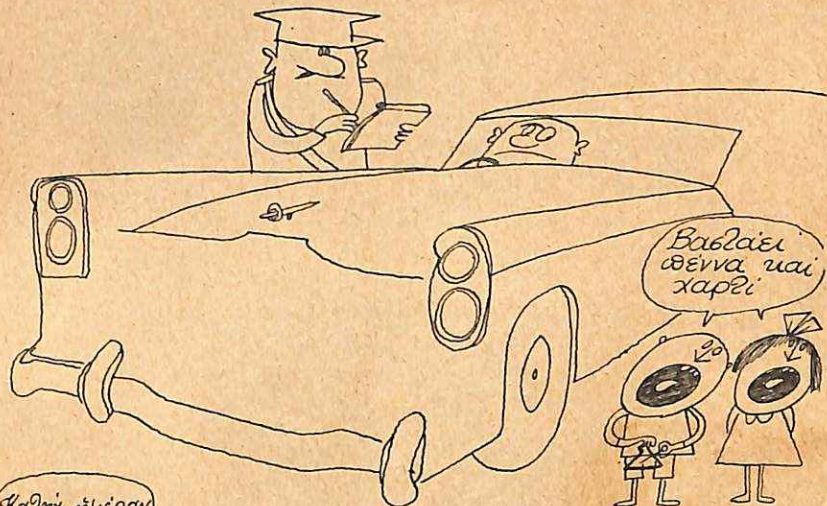
Χορταστικά

Του ΚΥΡ

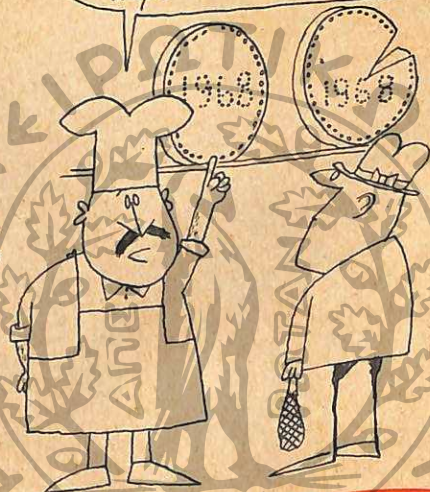
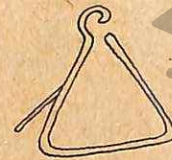
Λοὺ εἶδα χίλιες φορές !!!
Οἰκονομία ἐξο ρεύμα !!!

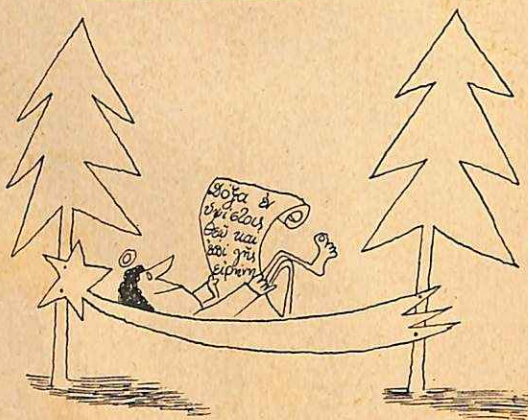
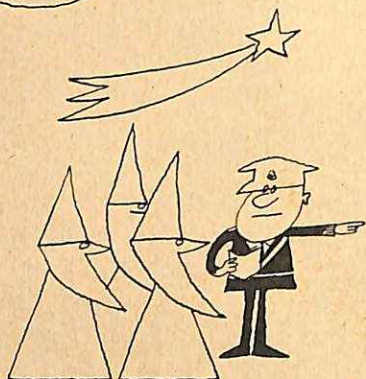
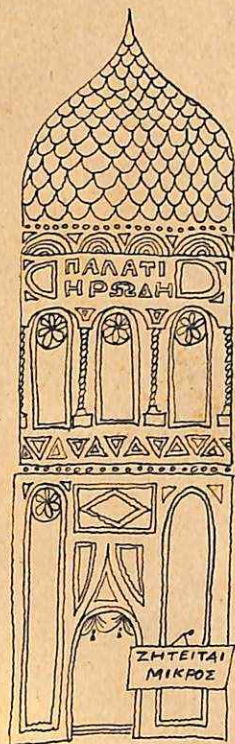

Καλὴν ἡμέραν
ἀρχόντες...

Λοὺ ἡ βασιλοῦσα ἔχει μέσα
χρυσὴ λίρα καὶ ἡ ἄλλη
χαρτὴν υποδυσμένη...

ΚΩΔΙΕ
ΩΔΙΚΗΣ
ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ
Εἰς περι-
σώσεων
ἐλαδμενέως
λοσποδεξίται
ἐμφοροδεν
τὸ ἐργασίαν
ἀεφαλείας

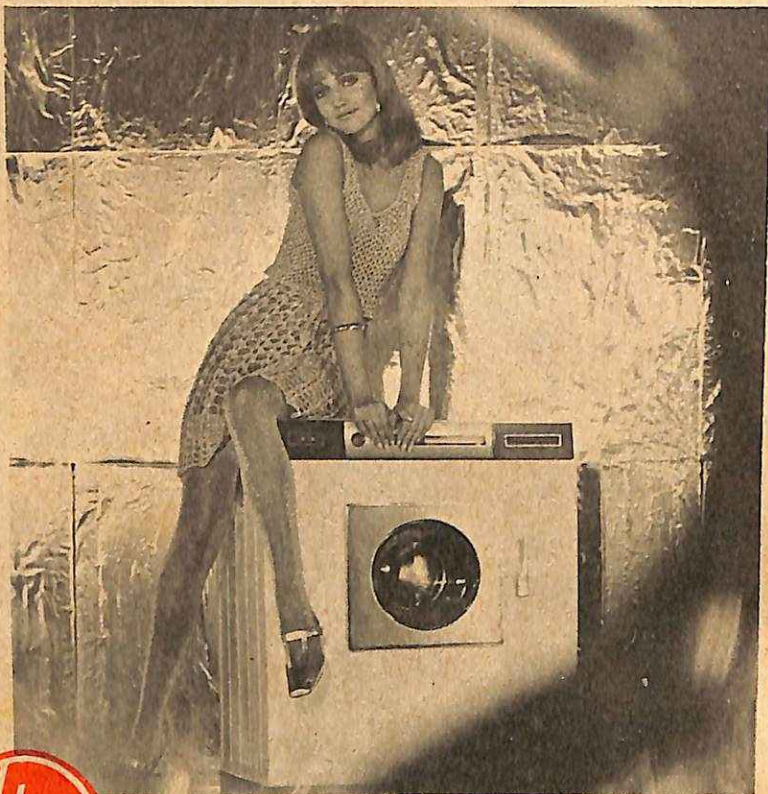
(Οι πορσελάνες Rosenthal στο ειδικό τμήμα του καταστήματος **AKPON**

Και τώρα το **ΝΕΟ** υπεραυτόματο πλυντήριο

HOOVER 91

αγγλικής
κατασκευής

Τώρα με 16 προγράμματα

Η HOOVER, πάντα πρωτοπόρος, σας προσφέρει σήμερα κάτι πραγματικά καινούργιο: το ΝΕΟ υπεραυτόματο πλυντήριο HOOVER 91, που σκέπτεται για σας, σας ξεκουράζει πλένοντας 5 κιλά ρούχα, καλλίτερα από κάθε άλλο πλυντήριο, τέλεια, απαλά, καθαρά. Αφθαστο σέ εμφάνισι, με μία μόνο κίνηση, χωρίς στόν ήλεκτρονικό έγκέφαλο, πλένει με σιγουριά κάθε λεπτό ύφασμα που δέν δά έμπιστευόσασταν ακόμα και στά ίδια σας τά χέρια. Τό HOOVER 91 διαδέτεει ακόμα και ειδικά προγράμματα που προστατεύουν τά συνθετικά και μάλλινα ρούχα.

Προϊόντα HOOVER, οι πρώτοι φίλοι τής νοικοκυράς

ΓΕΝΙΚΟΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ: **ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗΣ Α.Ε.** ΧΡ. ΛΑΔΑ 13, ΤΗΛ. 222.800 - 232.010

ΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟ

Φρ. Γερμανός

Η ΦΕΤΙΝΗ ταινία του Τζαίμς Μπόντ την οποία είδαμε στους αθηναϊκούς κινηματογράφους είχε τίτλο «Ζής δυο φορές μονάχα».

Ο τίτλος ήταν μετριοφρων έν σχέσει με την πραγματική καριέρα του Τζαίμς Μπόντ ο οποίος έζησε τέσσερις φορές — και έζησε καλά. Οι πρώτες τέσσερις ταινίες του, δηλαδή ο «Δόκτωρ Νο», το «Από την Ρωσία — με αγάπη», ο «Χρυσοδάκτυλος» και η «Επιχείρησις Κεραυνός» είχαν κτίσει ένα κινηματογραφικό θρύλο. Η πέμπτη του, απλώς τον κατεδάφισε.

Ήδη το ληξιαρχικό γραφείο του Χόλλυγουντ που καταγράφει ψυχρά τις γεννήσεις και τους θανάτους των θρύλων έγνωμάτευσε ψυχρά: «Ο Τζαίμς Μπόντ απέθανε. Ζήτω οι Τζαίμς Μπόντ».

Ήταν μοιραίο σέ ένα έξαντλητικό μαραθώνιο που κράτησε τέσσερα χρόνια ο άκατανίκητος 007 να νικηθί από τή αντίγραφά του: Τόν πράκτορά Φλίντ, τόν Μάττ Χέλμ, τήν Μοντέστου Μπλαίζ και τήν υπόλοιπη λεγεώνα των έμπορικων πρακτόρων — και είσπρακτόρων τής «Έβδομης Τέχνης»...

ΓΙΑΤΙ πέθανε ο Τζαίμς Μπόντ; Καλύτερα άς πάρωμε τή ζήτημα από τήν άρχή: Γιατί γεννήθηκε ο Τζαίμς Μπόντ;

Γεννήθηκε γιατί ήταν ωραίος, έξυπνος, δυναμικός και χαριτωμένος. Ντυνόταν ωραία, κυκλοφορούσε στά καζίνα, έκανε ύποβρύχιο ψάρεμα και ώδηγούσε άκριβά αυτοκίνητα. Ένας τέτοιος άνδρας ήταν φυσικό νά τούς έχη όλους μέ τή μέρος του. Έπί πλέον είχε πάντα μέ τή μέρος του τόν σκηνοθέτη.

Ποιοί ήταν οι σινε - ήρωες τού είδους όταν ένεφανίσθη ο Μπόντ; Άς τούς πάρωμε έναν έναν: Κατ' άρχήν υπήρχε ο Έρακλής Πουαρό, τής Άγκαθα Κρίστι, ο οποίος είχε δύο βασικά έλαττώματα. Δέν ήταν ωραίος και σκεφτόταν πολύ. Τό κινηματογραφικό κοινό μισεί γενικώς όσους σκέπτονται πολύ.

Ο Πουαρό είχε μερικές έκνευριστικές συνήθειες, από αυτές που δέν έξαργυρώνονται στά ταμεία των κινηματογράφων. Ένώ ο Μπόντ έχανε δέκα κιλά τήν ημέρα κυνηγώντας τούς αντιπάλους τού σέ έτοιμόρροπες οίκοδομές και σέ βρωμερούς ύπονόμους, ο Πουαρό έκανε μερικές προσθέσεις, αφαιρούσε όκτώ, πολλαπλασίαζε έπί τρία, διαίρουσε διά πέντε και κατέληγε στο συμπέρασμα:

Ο δολοφόνος τής λαίδης είναι αυτή τήν στιγμή στήν λέσχη «Η άγκινάρα» και παίζει μπριτζ μέ τήν γιαγιά του. Πηγαίνετε άμέσως νά τόν συλλάβετε!

007: Η ΠΑΡΑΚΜΗ ΕΝΟΣ ΘΡΥΛΟΥ

ΟΛΕΜΜΥ ΚΩΣΙΟΝ ήταν ένας άντιπαλος του Τζαίμης Μπόντ που έτεθη εύκολα εκτός μάχης. "Ενας λόγος της ήττας του ήταν ότι είχε την κακή συνήθεια να γυρίζει μόνο ασπρόμαυρα φιλμ ενώ ο Μπόντ έγύριζε πάντα έγχρωμα. "Ενας άλλος λόγος ήταν ότι ο Σήν Κόνερνερ είναι κατά 1.20 περίπου υψηλότερος από τον Έντυ Κωσταντίν.

"Από μια άποψη μπορεί κανείς να πη ότι ο Λέμμου Κώσιον ήταν προπομπός του 007. Καί στους δυό άρεσαν τὰ ώραία αυτοκίνητα, ή ώραία ζωή και οι ώραίες γυναίκες. Τό μειονέκτημα του Έντυ Κωσταντίν ήταν ότι ποτέ δεν έπεισε τὸ κινηματογραφικὸ κοινὸ ότι τὰ άξιζε όλα αυτά. "Ηταν πολὺ κοντὸς και πολὺ κακοφτιαγμένος. Κάθε θεατὴς πὸν γύριζε σπὶτί του κοιταζόμενος στὸν καθρέφτη καὶ συλλογιζόμενος: «Είμαι πολὺ καλύτερος ἀπὸ αὐτόν, ἀλλά έχω νὰ σταυρώσω γυναίκα ἀπὸ τὸ '60. "Αρα ΚΑΤΙ πάει στραβά στὴν ὑπόθεσή».

Αὐτὴ ἡ αἴσθησις τῆς ἀδικίας πὸν δημιουργοῦσε ὁ Λέμμου Κώσιον σὲ κάθε θεατὴ ἦταν ἡ ἀρχὴ τοῦ τέλους του. "Ηταν τὸ λάθος τῆς ζωῆς του.

ΟΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ εἶχαν δημιουργήσει τὸν ἄρρενωπὸ ἥρωα πὸν εἶναι περισσότερο ἄνδρας ἀπὸ τοὺς Εὐρωπαίους συναδέλφους του. Αὐτὸ σύμφωνά με τὴν ἀμερικανικὴ ἐκδοχὴ ἐσήμαινε ἀπλῶς ὅτι δὲν δίνει σημασία στὶς γυναίκες.

"Ο "Αμερικανὸς πράκτωρ εἶναι ὠραίος καὶ ἀνδροπρεπής. Συνήθως εἶναι τόσο ὠραίος ὅσο καὶ ὁ Τζαίμης Μπόντ. "Έχει προτεταμένο σαγόνι, κοντὰ μαλλιά καὶ μπρούτζινο δέρμα. "Επίσης ἔχει πολὺ καλὴ καρδιά, ἀγαπᾷ τὰ παιδιά καὶ τραγουδᾷ τὶς Κυριακὲς στὸν «Στρατὸ τῆς Σωτηρίας». "Όταν ὁμως τὸν πιάσουν τὰ μπουρίνια του δὲν συμμαζεύεται. Μπορεῖ μέσα σὲ ἕνα ἀπόγευμα νὰ ξεπαστρέψῃ ὅσους δὲν ξεπάστρεψε ἡ ἀσιατικὴ γρίπη τὸ 1959.

Καὶ τί δὲν κάνει τὸ ἄξιο αὐτὸ παι-

δί: Παντοῦ εἶναι πρῶτος. Μπορεῖ νὰ δειρὴν ἕναν πρωταθλητὴ τοῦ καράτε, νὰ ἀνοίξῃ λαγούμι σὲ ἕναν τοῖχο ἀπὸ μπέτον καὶ νὰ πηδήξῃ ἀπὸ τὸν πύργο τοῦ "Αφελ χωρὶς νὰ πάθῃ τίποτε. Τέλος πάντων, κάποτε συναντᾷ καὶ μιὰ γυναίκα: Εἶναι μισόγυμνη, ἔχει ξέπλεκα μαλλιά καὶ τὸν κοιτᾷ με προκλητικά. Κατὰ κανόνα εἶναι ἡ ὠραιότερη γυναίκα πὸν εἶδε ποτὲ ὁ ἥρωάς μας ἢ πὸν φαντάσθηκε ποτὲ ὁ συγγραφεὺς τοῦ σεναρίου.

"Ο ἥρωας τὴν πλησιάζει ἀργά. "Ο θεατὴς αἰσθάνεται τὴν ἐπιθυμία νὰ τὸ φωνάξῃ: «Πιὸ γρήγορα. Μπορεῖ νὰ σοὺ φύγῃ». "Ο πράκτωρ ὅλο καὶ πλησιάζει. "Η καλλονὴ ὅλο καὶ χαμογελά. Ξαφνικὰ χτυπᾷ τὸ τηλέφωνο.

"Ο θεατὴς οὐρλιάζει: «Μὴν τὸ σηκώνεις τώρα. Τὸ σηκώνεις μετὰ». Φυσικὰ ὁ ἥρωας τὸ σηκώνει. Εἶναι ὁ Σάμ ὁ Μονόφθαλμος πὸν τὸν πληροφορεῖ ὅτι τὸν περιμένει στὴν μεσαία καρβουναποθήκη τοῦ λιμανιοῦ γιὰ νὰ χτυπηθοῦν.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ ὁ θεατὴς παθαίνει μιὰ κρίση ἀπελπισίας. Χτυπιέται, ὀδύρεται, βογγάει: «Πές του ὅτι δὲν μπορεῖς τώρα. Πές του ὅτι θὰ πᾶς αὐριο τὸ πρῶτο».

"Αλλὰ ὁ ἥρωάς μας εἶναι "Αμερικανός. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι καμμιά καλλονὴ δὲν μπορεῖ νὰ τὸν κρατήσῃ ὅταν τὸν περιμένῃ τέτοιο γλέντι στὴν μεσαία καρβουναποθήκη τοῦ λιμανιοῦ. Γελᾷ ξερά καὶ λείει στὸν ἀντίπαλό του: «Σὲ πέντε λεφτὰ θὰ εἶμαι ἐκεῖ».

Αὐτοὶ οἱ ἥρωες συγκινοῦσαν τὸ ἀμερικανικὸ κοινὸ ἐπὶ μιὰ εἰκοσαετία περίπου. "Ηταν μιὰ γενεὰ ἡρωϊκῶν ἡρώων πὸν μασσοῦσαν τσίκλα, ἀπαντοῦσαν με μονοσύλλαβα καὶ ἔτρεφαν μιὰ βαθύτατη περιφρόνησι πρὸς τὸ ἀσθενὲς φύλο. "Ηταν ἡ γενεὰ τοῦ Μίκι Σπιλλαῖν καὶ τοῦ ντέντεκτιβ Χι, τοῦ Τζαίμης Κάγκνεϋ καὶ τοῦ Τζῶν Γουέην.

"Η φυσικὴ τῆς θέσης ἦταν στὸ Φάρ Ούέστ — ἀπὸ δ'που καὶ εἶχε ξεκινήσει. Τὸ ὅτι ἔφευγε ἀπὸ ἐκεῖ ἦταν τὸ μεγάλο τῆς λάθος.

ΚΑΙ ΤΟΤΕ ὁ Κύριος εἶπε: «Γεννηθήτω ὁ Τζαίμης Μπόντ». Καὶ ἐγεννήθη ὁ Τζαίμης Μπόντ — πὸν τὰ εἶχε ὅλα. "Ηταν ὠραίος σὰν "Αμερικανός, ἔξυπνος σὰν τὸν Πουαρὸ καὶ γυναικάς σὰν τὸν Λέμμου Κώσιον. Καμμιά γυναίκα καὶ κανένας θεατὴς δὲν μποροῦσε νὰ τοῦ ἀντισταθῇ. "Ηταν τὸ νέο κομμα. "Ηταν ὁ ἄνθρωπος πὸν μποροῦσε νὰ τὰ κάνῃ ὅλα χωρὶς τὸ κοινὸ τῆς πλατείας νὰ ἔχῃ τὴν αἴσθησι ὅτι ἐξαπατᾷται.

"Όταν κατέκτησε τὴν Οὐρσουλα Αντρεσὲς στὴν πρώτη του ταινία, τὸν ἔπαινε ὁ "Όυορρα Νο», κανεὶς θεατὴς δὲν εἶπε: «Τί τοῦ βρῆκε τέτοια κούκλα αὐτοῦ τοῦ χαλβᾶ». "Αντίθετα ἡ γενικὴ κριτικὴ τῆς τῆς ἦταν ὅτι τέτοιο λεβεντόκομμα μποροῦσε νὰ βρῇ μιὰ ἀκόμη καλύτερη. Αὐτὴ ἦταν ἡ πρώτη του νίκη στὸ 007 ἐπ'άνω στὸ δῶσιπιο κοινὸ τῆς πλατείας — καὶ στὸ ὀλιγώτερο στὸ κοινὸ τοῦ ἐξώστη. "Ηταν ἡ ὁρμή τοῦ θρύλου.

Στὴν ἐπόμενη τρεῖς ταινίες τοῦ 007 εἶχε νὰ κόβῃ με τὴν ἴδια ἀνηλεὲς τὴν γυναίκα καὶ εἰσιτήρια. "Εγινε φιλμ. "Όλο τὰ μεγάλα περιοδικὰ, μάρτυρες ἀνδρικῶν ἐσώρουχων, ἀγάλμα, τῆς, γραμματόσημο. "Εγινε τὸ κινεωτικώτερο παραμῦθι τῆς μεταπολεμικῆς ἐποχῆς — ἕνας "Αλῆ Μπαμπᾶς τοῦ 20οῦ αἰῶνα πὸν καθάριζε 40 ἔξυπνους μέσα σὲ ἕνα ἀπόγευμα. "Ηταν ὁ ὁμως ἕνα τέτοιο παραμῦθι, νὰ ἦτο ὅμως ἡ ἀντίγραφά του. Καὶ τότε ἦτο ἡ καταδωσι: "Η "Αγγλίκα ἐξαπατᾷ τὸν Χάρρυ Πάλμερ, μετὰ τὸν φονεύει. "Η Γαλλία γέννησε τὸν "Αλῆ Μπαμπᾶς. "Η "Αμερικὴ τὸν Φλίντ καὶ τὸν Μάττ Χέλμ. Καὶ πρὸς χάριν τοῦ "Αλῆ Μπαμπᾶς κοινὸ ἐγεννήθη ἡ Μοντέστουζ — ἡ ὁποία εὐτυχῶς ἀπέθανε ὁμως.

πρῶτη σκέψις τὴν ὁποία ἔκανε τὸ ἦταν: «Κανένας δὲν εἶναι σὰν τὸν

Τζαίμης Μπόντ». Καὶ πράγματι, κανεὶς δὲν ἦταν σὰν τὸν Τζαίμης Μπόντ — γιὰτὶ ὁ Τζαίμης Μπόντ ἀπλοῦστα ἦταν θρύλος. "Αλλῶστε ὅταν ἦλθε ἡ νέα του ταινία αὐτὸ ἔγινε καλύτερα ἀντιληπτό: Κανεὶς δὲν ἦταν σὰν τὸν Τζαίμης Μπόντ. Οὔτε ὁ ἴδιος ὁ Τζαίμης Μπόντ.

ΑΥΤΟ ἦταν τὸ τέλος τοῦ θρύλου. "Όταν ἐνεφανίσθη ἐνώπιον τῶν πιτῶν του ὕστερα ἀπὸ διετὴ ἀπουσία ὁ 007 φάνηκε ξαφνικὰ ὠχρότερος ἀπὸ τὰ ἀντίγραφα του.

"Ηταν λιγώτερο ἔξυπνος ἀπὸ τὸν Χάρρυ Πάλμερ, λιγώτερο ἐπινοητικὸς ἀπὸ τὸν Φλίντ, λιγώτερο διασκεδαστικὸς ἀπὸ τὸν Μάττ Χέλμ. "Επὶ πλέον ἔκανε μερικὰ ἐντυπωσιακὰ λάθη: Κατὰ τὰ τρία τέταρτα τοῦ ἔργου κυκλοφορεῖ κουρεμένος σὰν νεοσύλλεκτος, φορᾷ ἕνα ταλαιπωρημένο κιμὼν καὶ παριστάνει τὸν ἐρωτευμένο μετὰ μιὰ καχεκτικὴ Γαϊπανέζα ἡ ὁποία δὲν εἶναι κατὰλληλη οὔτε γιὰ διαφήμιση ἀπορρυπαντικοῦ.

"Όλα αὐτὰ δὲν θὰ τὰ ἔκανε ποτὲ ὁ Τζαίμης Μπόντ τοῦ 1965. Δὲν θὰ τὰ ἔκανε οὔτε καν ὁ Λέμμου Κώσιον. "Ηταν τὸ Βατερλώ ἐνὸς ἥρωα.

ΚΑΙ ΤΩΡΑ τί θὰ γίνωμε χωρὶς τὸν Τζαίμης Μπόντ; Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα θὰ περάσωμε ὅπως μπορούμε. Καὶ τί θὰ γίνῃ ὁ Τζαίμης Μπόντ χωρὶς ἐμᾶς;

«Θὰ γυρίζω ταινίες τέχνης», ἐδήλωσε σὲ μιὰ τελευταία του συνέντευξη. Δὲν πειράζει ἂν κόβουν λιγώτερα εἰσιτήρια. Δὲν με πειράζει ἂν με βλέπουν στὴν πλατεία μόνο πέντε ἄνθρωποι. "Αγαπᾷ τὴ μοναξιά».

Μετὰ τὸ Βατερλώ ἔρχεται πάντα ἡ σειρά τῆς "Αγίας "Ελένης...

ΦΡ. ΓΕΡΜΑΝΟΣ

ΟΛΕΜΜΥ ΚΩΣΙΟΝ ήταν ένας άν-
τίπαλος του Τζαίμης Μπόντ που
έτεθε εύκολα εκτός μάχης. "Ενας λό-
γος της ήττας του ήταν ότι είχε την
κακή συνήθεια να γυρίζει μόνο ασπρό-
μαυρα φιλμ ενώ ο Μπόντ έγύριζε πάν-
τα έγχρωμα. "Ενας άλλος λόγος ήταν
ότι ο Σην Κόννερν είναι κατά 1.20 πε-
ρίπου ύψηλότερος από τον Έντυ Κω-
σταντίν.

"Από μια άποψη μπορεί κανείς να
πεί ότι ο Λέμμου Κώσιον ήταν προπομ-
πός του 007. Καί στους δυο άρεσαν
τά ωραία αυτοκίνητα, ή ωραία ζωή
και οι ωραίες γυναίκες. Τό μειονέκτη-
μα του Έντυ Κωσταντίν ήταν ότι πο-
τέ δεν έπεισε το κινηματογραφικό κοι-
νό ότι τὰ άξιζε όλα αυτά. Ήταν πολύ
κοντός και πολύ κακοφτιαγμένος. Κά-
θε θεατής που γύριζε σπίτι του κοιτα-
ζόταν στον καθρέφτη και συλλογιζό-
ταν: «Είμαι πολύ καλύτερος από αυ-
τόν, αλλά έχω να σταυρώσω γυναίκα
από το '60. Άρα ΚΑΤΙ πάει στραβά
στην υπόθεση».

Αυτή ή αίσθηση της άδικίας που δη-
μιουργούσε ο Λέμμου Κώσιον σε κάθε
θεατή ήταν ή αρχή του τέλους του. Ή-
ταν τό λάθος της ζωής του.

ΟΙΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ είχαν δημιουργή-
σει τον άρρενωπό ήρωα που είναι
περισσότερο άνδρας από τους Εύρω-
παίους συναδέλφους του. Αυτό σύμφω-
να με την άμερικανική έκδοχή εσήμαι-
νε απλά ότι δεν δίνει σημασία στις
γυναίκες.

Ο "Αμερικανός, πράκτωρ είναι ώ-
ραίος και άνδροπρεπής. Συνήθως είναι
τόσο ωραίος όσο και ο Τζαίμης Μπόντ.
Έχει προτεταμένο σαγόνι, κοντά μαλ-
λιά και μπρούτζινο δέρμα. Έπίσης έ-
χει πολύ καλή καρδιά, αγαπά τὰ παι-
διά και τραγουδά τις Κυριακές στον
«Στρατό της Σωτηρίας». Όταν όμως
τον πιάσουν τὰ μπουρίνια του δεν συμ-
μαζεύεται. Μπορεί μέσα σε ένα από-
γευμα να ξεπαστρέψει όσους δεν ξεπά-
στρεψε ή άσιαστική γρίπη το 1959.

Και τί δεν κάνει το άξιο αυτό παι-

δί: Παντού είναι πρώτος. Μπορεί να
δείρη έναν πρωταθλητή του καράτε, να
άνοιξη λαγούμι σε έναν τοίχο από μπε-
τόν και να πηδήξει από τον πύργο του
"Αφελ χωρίς να πάθη τίποτε. Τέλος
πάντων, κάποτε συναντά και μια γυ-
ναίκα: Είναι μισόγυμνη, έχει έξπλεκα
μαλλιά και τον κοιτάζει προκλητικά.
Κατά κανόνα είναι ή ωραιότερη γυναί-
κα που είδε ποτέ ο ήρωάς μας ή που
φαντάστηκε ποτέ ο συγγραφέας του σε-
ναρίου.

Ο ήρωας την πλησιάζει άργά. Ο
θεατής αισθάνεται την επιθυμία να του
φωνάξει: «Πιο γρήγορα. Μπορεί να σου
φύγει». Ο πράκτωρ όλο και πλησιάζει.
Η καλλονή όλο και χαμογελά.
Ξαφνικά χτυπά το τηλέφωνο.

Ο θεατής ούρλιαζει: «Μην τό σηκώ-
νεις τώρα. Τό σηκώνεις μετά». Φυσικά
ο ήρωας τό σηκώνει. Είναι ο Σάμ ο
Μονόφθαλμος που τον πληροφορεί ότι
τον περιμένει στην μεσαία καρβουνα-
ποθήκη του λιμανιού για να χτυπη-
θούν.

Στο σημείο αυτό ο θεατής παθαί-
νει μια κρίση άπελπισίας. Χτυπιέται,
όδύρεται, βογγάει: «Πές του ότι δεν
μπορείς τώρα. Πές του ότι θά πάς αύ-
ριο τό πρώτ».

Άλλά ο ήρωάς μας είναι Άμερικα-
νός. Αυτό σημαίνει ότι καμμία καλλο-
νή δεν μπορεί να τον κρατήσει όταν τον
περιμένει τέτοιο γλέντι στην μεσαία
καρβουναποθήκη του λιμανιού. Γελά ξε-
ρά και λέει στον αντίπαλό του: «Σε
πέντε λεπτά θά είμαι εκεί».

Αυτοί οι ήρωες συγκινούσαν τό ά-
μερικανικό κοινό επί μια είκοσαετία
περίπου. Ήταν μια γενεά ήρωικών έ-
δρών που μασούσαν τσίκλα, άπαντού-
σαν με μονοσύλλαβα και έτρεφαν μια
δαθύτατη περιφρόνηση προς τό άσθε-
νές φύλο. Ήταν ή γενεά του Μίκι
Σπιλλαίν και του ντέντεκτιβ Χι, του
Τζαίμης Κάγκνεϊ και του Τζών Γουέν.

Η φυσική της θέση ήταν στο Φάρ
Ουέστ — από όπου και είχε ξεκινή-
σει. Τό ότι έφευγε από εκεί ήταν τό
μεγάλο της λάθος.

ΚΑΙ ΤΟΤΕ ο Κύριος είπε: «Γεννη-
θήτω ο Τζαίμης Μπόντ». Καί έ-
γεννήθη ο Τζαίμης Μπόντ — που τὰ
είχε όλα. Ήταν ωραίος σαν Άμερικα-
νός, έξυπνος σαν τον Πουαρό και γυ-
ναϊκάς σαν τον Λέμμου Κώσιον. Καμ-
μία γυναίκα και κανένας θεατής δεν
μπορούσε να του αντίσταθι. Ήταν τό
νέο κύμα. Ήταν ο άνθρωπος που μπο-
ρούσε να τὰ κάνει όλα χωρίς τό κοινό
της πλατείας να έχη την αίσθηση ότι
έξαπατάται.

"Όταν κατέκτησε την Ούρσουλα
"Αντρες στην πρώτη του ταινία, τον
«Δόκτωρα Νο», κανείς θεατής δεν εί-
πε: «Τί του βρήκε τέτοια κούκλα αυ-
τού του χαλδάρ». Αντίθετα ή γενική
παρατήρησης ήταν ότι τέτοιο λεβεντό-
παιδο μπορούσε να βρη μια ακόμη κα-
λύτερη. Αυτή ήταν ή πρώτη του νίκη
του 007 επάνω στο δύσπιστο κοινό
της πλατείας — και στο όλιγώτερο
δύσπιστο κοινό του έξώστη. Ήταν ή
γέννηση του θρύλου.

Στις επόμενες τρεις ταινίες του 007
συνέχισε να κόβη με την ίδια άνηλεή
μανία, γυναίκες και είσιτήρια. Έγινε
έξωφυλλο σά μεγάλα περιοδικά, μάρ-
κα άνδρικών εσώρουχων, άγαλμα,
πλατεία, γραμματόσημο. Έγινε τό
γοητευτικώτερο παραμύθι της μεταπο-
λεμικής εποχής — ένας Άλη Μπαμπάς
του είκοστου αιώνα που καθάριζε 40
κλέφτες μέσα σε ένα απόγευμα. Ήταν
μοιραίο όμως ένα τέτοιο παραμύθι, να
γεννηση τὰ αντίγραφα του. Καί τότε
άρχισε ή καταδίωξη: Η Άγγλία εξα-
πέλυσε τον Χάρρυ Πάλμερ, με τό
«Ίπκρες». Η Γαλλία γέννησε τον
Κοπλά. Η Άμερική τον Φλιντ και
τον Μάττ Χέλμ. Καί προς χάριν του
γυναικείου κοινού γεννήθη ή Μοντέστου
Μπλαϊζ — ή όποία εύτυχώς άπέθανε
έγκαιρως.

Η πρώτη σκέψις την όποία έκανε τό
κοινό ήταν: «Κανένας δεν είναι σαν τον

Τζαίμης Μπόντ». Καί πράγματι, κα-
νείς δεν ήταν σαν τον Τζαίμης Μπόντ
— γιατί ο Τζαίμης Μπόντ άπλούστα-
τα ήταν θρύλος. Άλλωστε όταν ήλθε ή
νέα του ταινία αυτό έγινε καλύτερα
άντιληπτό: Κανείς δεν ήταν σαν τον
Τζαίμης Μπόντ. Ούτε ο ίδιος ο Τζαί-
μης Μπόντ.

ΑΥΤΟ ήταν τό τέλος του θρύλου.
Όταν ένεφανίσθη ενώπιον των πι-
στών του ύστερα από διετή άπουσία ο
007 φάνηκε ξαφνικά ώχρότερος από τὰ
αντίγραφα του.

Ήταν λιγώτερο έξυπνος από τον
Χάρρυ Πάλμερ, λιγώτερο έπινοητικός
από τον Φλιντ, λιγώτερο διασκεδαστι-
κός από τον Μάττ Χέλμ. Επί πλέον έ-
κανε μερικά έντυπωσιακά λάθη: Κατά
τὰ τρία τέταρτα του έργου κυκλοφορεί
κουρεμένος σαν νεοσύλλεκτος, φορά
ένα ταλαιπωρημένο κιμονό και παρι-
στάνει τον έρωτευμένο με μια καχεκτι-
κή Γιαπωνέζα ή όποία δεν είναι κα-
τάλληλη ούτε για διαφήμιση άπορρυ-
παντικού.

"Όλα αυτά δεν θά τὰ έκανε ποτέ ο
Τζαίμης Μπόντ του 1965. Δεν θά τὰ
έκανε ούτε καν ο Λέμμου Κώσιον. Ή-
ταν τό Βατερλώ ενός ήρωα.

ΚΑΙ ΤΩΡΑ τί θά γίνωμε χωρίς τον
Τζαίμης Μπόντ; Κατά πάσαν πι-
θανότητα θά περάσωμε όπως μπορού-
με. Καί τί θά γίνη ο Τζαίμης Μπόντ
χωρίς έμάς;

«Θα γυρίσω ταινίες τέχνης», έδήλω-
σε σε μια τελευταία του συνέντευξη.
Δεν πειράζει αν κόβουν λιγώτερα είσι-
τήρια. Δεν με πειράζει αν με βλέπουν
στην πλατεία μόνο πέντε άνθρωποι.
Άγαπώ τη μοναξιά».

Μετά τό Βατερλώ έρχεται πάντα ή
σειρά της Άγίας Έλένης...

ΦΡ. ΓΕΡΜΑΝΟΣ

ΑΠΑΖΟΥΜΕ ΚΑΡΔΙΕΣ;

Του NICOLA ADELFI

ΠΑΝΤΑ και παντού όλοι οι λαοί θεωρούσαν την καρδιά, έδρα των ανθρωπίνων συναισθημάτων: της λύπης και της χαράς, του φόβου, της ευσέβειας, του πόνου, της έλπίδος... Τόν ανάισθητο άνθρωπο τόν λένε άνθρωπο δίχως καρδιά. Τόν σκληρό, πώς έχει καρδιά από πέτρα. Τόν ειλικρινή και τόν αυθόρμητο, ότι είναι ανοιχτόκαρδος. Ο γενναίος λέγεται λεοντόκαρδος, ο γενναιοδωρος, άνθρωπος με μεγάλη καρδιά. Όταν μία είδηση μάς παρηγορή, λέμε πώς μάς ξαλάφρωσε την καρδιά. «Από όλα τα πράγματα που δημιούργησε ο Θεός, ή ανθρώπινη καρδιά έκπέμπει το ισχυρότερο φως, αλλά και

το βαθύτερο σκότος», είπε ο Βικτώρ Ουγκώ. Και ο Τολστόι: «Στην καρδιά του ανθρώπου μέσα βρίσκεται ή αρχή και το τέλος του κάθε πράγματος».

Έδω και λίγες εβδομάδες, στην Πόλη του Ακρωτηρίου, στην Νότιο Αφρική, ένας άνδρας 55 ετών έζησε με την καρδιά μιας κοπέλλας, κατά 30 χρόνια μικρότερής του. Ένα ανάλογο πείραμα επιχειρήθηκε στην Νέα Υόρκη μεταξύ δυο νεογέννητων. Είναι το τελευταίο θαύμα της επιστήμης. Μιάς επιστήμης, που, αφού έφθασε στο διάστημα για να στερήσει από τους ρομαντικούς την μυστηριώδη μαγεία της Σελήνης και των άστρων, έρχεται τώρα

να ανατρέψει όλες τις καθιερωμένες αντιλήψεις μας για την καρδιά και την ανθρώπινη ζωή.

Προφανώς, ή καρδιά δεν είναι παρά ένα μυώδες όργανο, ένα είδος αυτόματης άντλίας. Για τους γιατρούς, το πρόβλημα συνίσταται στο να βρουν τρόπο να αντικαθιστούν αυτή την άντλία σε περίπτωση που θα χαλάσει. «Ότι ακριβώς κάνει και ο μηχανικός, όταν αλλάζει ένα κομμάτι της μηχανής του αυτοκινήτου μας. Η χειρουργική των ανταλλακτικών του ανθρωπίνου οργανισμού» είναι ακόμη στα πρώτα βήματά της, κι όμως επιτρέπει ήδη την αντικατάσταση νεφρών, ματιών, όστων, τμημάτων δέρματος.

Τώρα ήλθε και ή σειρά της καρδιάς. Δεν υπάρχει αμφιβολία πως, άσχετα με την έκταση του πειράματος της Πόλεως του Ακρωτηρίου, ή επιστήμη θα προχωρήσει σ' αυτόν τόν καινούργιο δρόμο που της ανοίγεται. Και αναμφίβολα θα έλθει ο καιρός που ή μεταμόσχευση καρδιάς θα θεωρηθεί συνηθισμένη εργασία. Θα δημιουργηθούν πολύ σύντομα και «τράπεζες καρδιάς», δεν αποκλείεται δε να βγουν οι καρδιές και στο εμπόριο. Ο πλούσιος

θα μπορεί, βεβαίως, να αλλάξει καρδιά κάμποσες φορές, να ζη ποιός ξέρει πόσα χρόνια. Και θα βρεθεί και ο απελπισμένος που, αφού πουλήσει την καρδιά του σε πλειστηριασμό — κρυφά, θέβαια — θα σκοτώνεται για να μακρομερεύσει ένας άλλος στην θέση του. Μπορούμε κατόπιν να φαντασθούμε τί συγκομιδή ανθρωπίνων καρδιών θα γίνεται σε περίπτωση πολέμων, σεισμών, πλημμυρών και άλλων θεομηνιών.

Σε κάτι τέτοιες περιστάσεις, θα δημιουργηθεί, θέβαια, φοβερή σύγχυση — τα «μέσα» και το χρήμα θα παίζουν τότε αληθινά «ζωτικό» ρόλο. Υπάρχουν όμως και οι αίσιόδοξοι, οι όποιοι προβλέπουν ότι ή μεταμόσχευση καρδιάς από έναν άνθρωπο σε άλλον δεν είναι παρά ένα μεταβατικό στάδιο και ότι, αργότερα, ή χαλασμένη καρδιά θα αντικαθίσταται με μία τεχνητή, από πλαστική ύλη, ή οποία θα είναι και ανθεκτική σε κάθε κακομεταχείριση και συγχρόνως πάμφθηνη! Τό κυριώτερο, προσθέτουν, είναι να προχωρήσουμε με θάρρος εμπρός σ' αυτό τόν δρόμο που έφερε τόν άνθρωπο από τα σπήλαια στο διάστημα.

Ντενίς Νταρβάλλ : λίγο πριν πεθάνη, ή καρδιά της «μεταμοσχεύθηκε» στον Βυσκάνσυ.

Στόν δρόμο πού οδηγεί τόν άνθρωπο στο μυστηριώδες πεπρωμένο του. Στόν δρόμο πού εκφράζει τήν δύναμή του.

ΜΩΣ νά πού προβάλλει αμέσως ένα πρόβλημα σχετικά με τήν ύπαρξή μας τήν ίδια καί μέ τήν ανθρώπινη προσωπικότητα. Είναι ὁ ἴδιος ἄνθρωπος ὅπως καί πρίν, ἡ ἔχει ἀλλάξει, αὐτός πού ἀπέκτησε νέα καρδιά; Τά αἰσθήματά του, οἱ ἀντιδράσεις του, οἱ ἀδυναμίες του, μένουν ἴδια ἢ παθαίνουν κάποια ἀλλοίωση μετά τήν ἐγχείρησή; Οἱ φιλόσοφοι δέν ἔχουν ἀκόμη ἀποφανθῇ. Ὅσο γιά τοὺς ψυχολόγους, οἱ γινώμενους εἶναι ὁσες καί οἱ σχολές πού ἀκολουθοῦν.

Ἐμεῖς, ὅμως, πού δέν εἴμαστε οὔτε φιλόσοφοι, οὔτε ψυχολόγοι, ἀσφαλῶς νοιώθουμε κάποια ἀμυχανία. Δέν συνηθίσαμε νά βλέπουμε τήν καρδιά σάν μιάν ἀπλή ἀντίλα πού μπορεῖ ν' ἀλλαγῇ θαυμασία ὅπως τὸ καρμπυρατέρ τοῦ αὐτοκινήτου μας. Γιά μᾶς ἡ καρδιά παραμένει πάντα ἔδρα τῶν αἰσθημάτων μας: ἔχει ἀκριβῶς τήν ἴδια μέ μᾶς ἡλικία, καί ὅλο αὐτὸ τὸν καιρό, μέ τὰ σκιρτήματά της, μέ τίς ταχυπαλμίες της σημάδεψε τοὺς πόνους καί τίς χαρές μας, τοὺς φόβους, τοὺς θυμούς καί τίς ἐλπίδες μας, καί ἦταν πάντοτε ἡ ἴδια, ἡ δική μας καρδιά. Γι' αὐτὸ, πῶς νά πειθοῦμε ὅτι ὅλα θά εἶναι σάν πρῶτα, ἂν ἡ καρδιά μας αὐτὴ ἀντικατασταθῇ; Δέν θά ἔχουμε διαρκῶς τὸν φόβο ὅτι ζοῦμε μέ τήν παρουσία μιᾶς ξένης καρδιάς μέσα στοῦ στήθους μας; Μιᾶς καρδιάς πού ἔπαλλε ποιὸς ξέρει πῶς καί μέ ποιά αἰσθήματα ἡ πάθη.

Ἀνάλογες ἀμφιβολίες θά προκαλοῦμε καί στοὺς γύρω μας. Ἡ γυναίκα, τὰ παιδιά, τ' ἀδελφία μας

θά καταβάλλουν προσπάθειες μᾶς θεωροῦν ἴδιους ὅπως καί καὶ νὰ μᾶς μιλοῦν μέ τὸν ἴδιον φωνῆς, ὅμως κι' αὐτοὶ ἀσφαλῶς αἰσθάνονται ὅτι ἀντιμετωπίζονται ὑποκείμενο πού δέν ἔχει πια ἀληθινὴ τοῦ καρδιά, τήν δική καί θά βασανίζονται ἀπὸ τὴν ψία ὅτι ἡ προσωπικότητά μας ἀλλάξει. Ἐμεῖς θ' ἀμφισβallest γιατὸν ἐαυτὸ μας καί οἱ ἄλλοι μᾶς.

Ἡ ἀνησυχία μας ὅμως δέν εἶναι ἀπλῶς αὐθόρμητη καί συναισθητικού περιεχομένου. Ἡ ἴδια ἡ γικὴ μας ἀρνεῖται νά παραδώσῃ τίποτα, ἀπολύτως τίποτα, ἔχει μεταβληθῇ στήν προσωπικότητά μας μέ τήν ἀντικατάσταση τῶν ὁργάνων τοῦ σώματός μας. Πάροῦμε μιάν ἀκράτεια περίπτωσιν ποῦμε ὅτι ἡ ἐπιστήμη ἐπέτυχεν ὅταν τὸ ἐπιτύχη — τὴν δυνατότητα ἀντικαταστάσεως ὅλων ἀνεξαρτητῶν τμημάτων πού ἀποτελοῦν τὸ σώμα μας, μέ τεχνητὰ ὄργανα. Ἀσπασθῶμεν μάλιστα ὅτι τὰ ἀντικαταστάματα αὐτὰ εἶναι ποιότητος καὶ τέρους τῶν φυσικῶν. Θά εἶναι δυνατόν νά συντεθῇ ἕνας τεχνητὸς ὁμοειδὴς ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος θέσει καμμίαν σχέση δέν θά ἔχη μέ τοὺς σημερινούς ἀνθρώπους. Θά δημιουργοῦνται, λοιπόν, τότε ἀνθρώποι σθετικοί, τῆς σειρᾶς. Ἄν μᾶς πᾶν ἐπιστήμη ὡς ἐκεῖ, τότε ἡ γῆ θά κατοικῆται ἀπὸ ρομπότ.

Ἀδιάφορο ὅμως μέ τὸ πού πάει ἡ φαντασία, ἀδιάφορο μέ λογικὲς πιθανότητες πού ἔχει ἡ ἐπιστήμη, σήμερα, τὸ πείραμα αὐτῆς Νοτίου Ἀφρικῆς μᾶς ἔκανε νοιώσουμε — προαίσθημα μήπως κάτι σάν φόβο: ποιὸς θά εἶναι ἀντιδράσεις τῆς φύσεως σὲ αὐτὴς τίς θίαιες ἐπεμβάσεις τῆς χειρὸς γικῆς τῶν ἀνταλλακτικῶν;

Nicola Adelfi

Ἡ Γέννηση τοῦ Θείου Βρέφους

ὅπως τὴν ἐδόξα

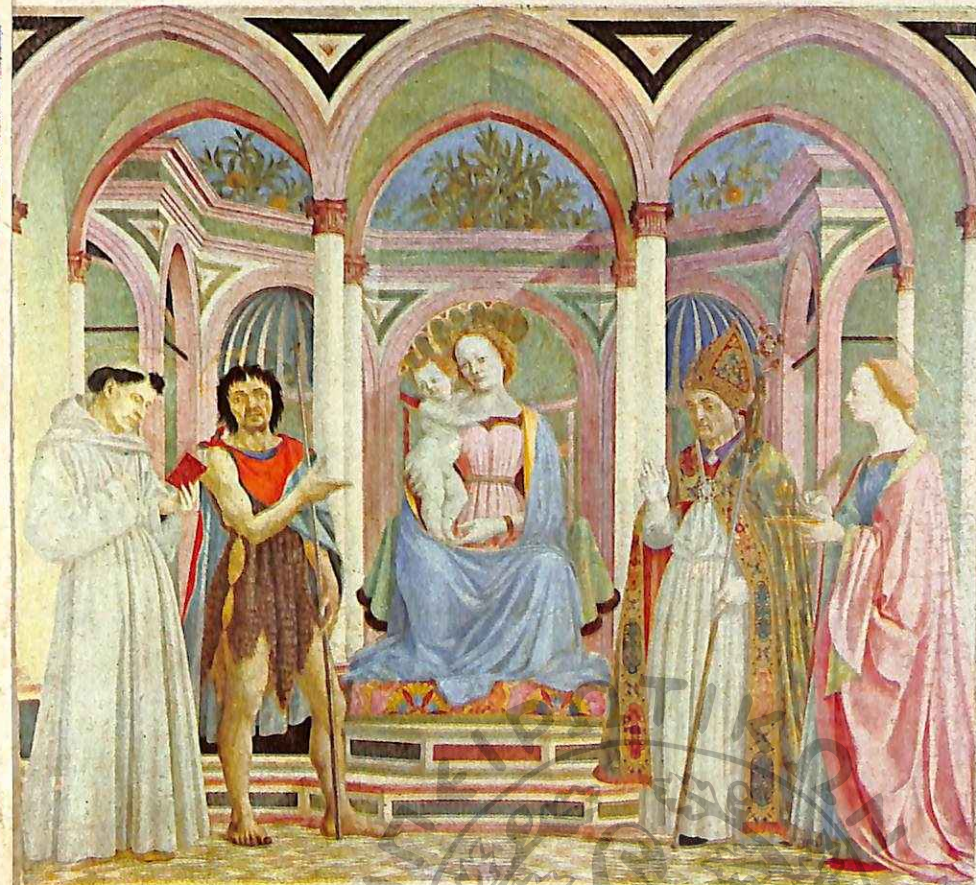
Ἡ Ἀναγέννηση

ΛΟΡΕΝΤΣΟ ΜΟΝΑΧΟΥ : Παναγία καὶ Βρέφος (περίπου 1410). Τέμπερα σὲ ξύλο, μεσαῖο τέμπλο τοῦ ἱεροῦ τοῦ Μόντε 'Ολιβέτο, Φλωρεντία. Ὁ καλλιτέχνης, ἓνας ἀπὸ τοὺς κορυφαίους τῆς Φλωρεντινῆς σχολῆς ξεχωρίζει κυρίως γιὰ τὶς θαυμάσιες διακοσμητικὲς λεπτομέρειες τῶν ἔργων του. Ἐδῶ εἶναι ἀξιοσημείωτη καὶ ἡ — συνειδητὴ — χάρις τῶν προσώπων. Ὁ πίναξ ποὺ δημοσιεύεται στὴν σελίδα 35, εἶναι ἔργο ΟΜΑΔΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΟΥ ΝΑΡΜΠΟΝ : Ἡ λατρεία τῶν Μάγων (περίπου 1380). Ζωγραφικὴ σὲ περγαμηνή (29 X 21 ἐκ.), ἀπὸ τὸ Βιβλίο τῶν Ὁρῶν ποὺ ἐπιγράφεται : «Οἱ πλούσιες ὥρες τοῦ Δουκὸς ντὲ Μπερρὺ (τέλη 14ου αἰῶνος). Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη, Παρίσι.

Κ ΑΠΟΙΑ στιγμή, ποιηταί, ζωγράφοι καὶ γλύπτες ἀνέκαλυψαν ὅτι μέσα στὴν σκοτεινιά τῶν καθεδρικῶν γαῶν, δίπλα στὶς κολῶνες καὶ στὸ βάθος τῆς κόγχης, οἱ μορφές ποὺ διακρίνονταν ἀπὸ τὸ ὥχρὸ φῶς τῶν βιτρώ καὶ οἱ ψίθυροι ποὺ γέμιζαν τοὺς ναοὺς, τὰ ὕγρα μάτια ἀπὸ τὴν συντριβὴ καὶ τὴν κατά-

← **ΑΔΕΛΦΩΝ ΛΙΜΠΟΥΡΓΚ :** 'Η λα-
τρεία τῶν Μάγων (περίπου 1415). Ζω-
γραφική σέ περγαμνῇ (29 X 21 ἐκ.),
ἀπὸ τὸ Βιβλίο τῶν Ὁρῶν τοῦ Λουκῶς
ντὲ Μπερρῦ. Μιὰ θαυμάσια σύνθεση με
ἐκπληκτικὴ τελειότητα στὶς λεπτομέρειες.
Μουσεῖο Κοντέ, Σαντιγνύ.

↑ **ΝΤΟΜΕΝΙΚΟ ΒΕΝΕΤΣΑΝΟ :** 'Η
Παρθένος καὶ τὸ Βρέφος, με τοὺς Ἁγίους
Ἰωάννη καὶ Ζηρόβιο καὶ τὴν Ἀγία Λου-
κία (περίπου 1440). Τέμπρα σέ τέμπλο.
Τὸ ἔργο αὐτοῦ τοῦ Βενετσάνο ἐκφράζει
τὴν τάση τῆς Φλωρεντινῆς τέχνης τοῦ
15ου αἰῶνα γιὰ μίμηση τῆς ἀρχαιότη-
τας καὶ κύριο προσόν του εἶναι ἡ τέλεια
ἐξισορρόπηση τῶν συνθετικῶν του στοι-
χείων. Μουσεῖο Οὐφφισι, Φλωρεντία.

νυξη, ὅλα αὐτὰ δὲν ἦταν ὁράματα ἄλλου κόσμου. Ἦταν οἱ ἴδιοι ἄνθρωποι ποὺ συναντοῦσαν στοὺς δρόμους, στὴν ἀγορά, ποὺ μεθοῦσαν στὶς ταβέρνες καὶ πέθαιναν στὶς μάχες. Ἀνακάλυψαν ἀκόμη ὅτι οἱ εἰκόνες τῶν ἐκκλησιῶν δὲν μπορούσαν νὰ παριστάνουν μορφές ἄλλου κόσμου καὶ ὅτι ὅταν ἔστρεφαν τὰ μάτια τους πρὸς αὐτές, ἔπρεπε νὰ ἀναγνωρίζουν κάτι ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ τους. Ἔτσι, σιγὰ - σιγὰ, οἱ μορφές τῶν πιστῶν καὶ τῶν ἀγίων συγχωνεύτηκαν. Οἱ εἰκόνες ἀπέκτησαν ψυχολογικὴ ἔκφραση καὶ τὰ περιστατικὰ τῶν γραφῶν κατέβηκαν ἀπὸ τὸν οὐρανὸ στὴν γῆ.

Οἱ πιστοὶ καὶ οἱ ἄγιοι, ὁ Χριστὸς καὶ ἡ Παναγία βγῆκαν στὸ φῶς τοῦ μεσημεριοῦ καὶ οἱ ζωγράφοι, κατάπληκτοι καὶ θαμπωμένοι ἀπὸ

τὴν ἀνακάλυψη, ἄρχισαν νὰ ὑμνοῦν μὲ χρῶμα καὶ φῶς τὴν ἀνθρώπινη ιδιότητα τῶν μορφῶν ποὺ ἤθελαν νὰ ἀπεικονίσουν.

ΤΖΟΒΑΝΝΙ ΜΠΕΛΛΙΝΙ : *Παναγία καὶ Βρέφος (περίπου 1465): Ζωγραφισμένο πρῶτα σὲ τέμπλο, μεταφέρθηκε ἀργότερα σὲ κανναβάτσο (52 X 42.5 ἐκ.). Στὸ ἔργο του αὐτὸ ὁ Μπελλίνι, μὴ ἀπὸ τίς γνωστότερες μορφές τῆς Ἀναγεννήσεως, παρουσιάζει ἀκόμη ἵχνη τῆς ἐπιδράσεως ἐνδὸς ἄλλου μεγάλου συγχρόνου του (καὶ γυναικαδέλφου του) τοῦ Ἀνδρέα Μαντένια. Μουσεῖο Κόρρερ, Βενετία.*

